

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра обліку і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню магістра
(бакалавра, магістра)

студента Калініченко Дар'ї Олександрівни
(ПІБ)

академічної групи 071М-19-1
(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

спеціалізації «Облік і аудит»
(назва спеціалізації)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)

на тему: «Організація та методика обліку, аналізу і внутрішнього аудиту
зовнішньоекономічної діяльності підприємства (на прикладі ТОВ
«ВДМАКС-УКРАЇНА»)»

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Усатенко О.В.		
Рецензент	Сігалов М.Б.		
Нормоконтроль	Усатенко О.В.		

Дніпро

2020

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

обліку та аудиту

Пашкевич М.С.

(прізвище, ініціали)

«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню магістра
(бакалавра, магістра)

Студенту Калініченко Д.О. академічної групи 071М-19-1

(прізвище та ініціали)

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

спеціалізації «Облік і аудит»

(назва спеціалізації)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему: «Організація та методика обліку, аналізу і внутрішнього аудиту

зовнішньоекономічної діяльності підприємства (на прикладі ТОВ

«ВДМАКС-УКРАЇНА»»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 20.11.20 р.
№ 962-С

Розділ	Зміст	Термін
1	Теоретичні засади обліку, аналізу та внутрішнього аудиту зовнішньоекономічної діяльності підприємства	30.09.2020 р.
2	Методика та організація обліку зовнішньоекономічної діяльності на прикладі ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»	31.10.2020 р.
3	Аналіз та внутрішній аудит зовнішньоекономічної діяльності на прикладі ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»	30.11.2020 р.

Завдання видано

(підпис керівника)

Усатенко О.В.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 02.09.2020 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 01.12.2020

Прийнято до виконання

(підпис)

Калініченко Д.О.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 78 с., 21 рис., 12 табл., 3 додатки, 31 джерело.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ІМПОРТ, ЕКСПОРТ, ВНУТРІШНІЙ АУДИТ, ВАНТАЖНО-МИТНА ДЕКЛАРАЦІЯ, АКТ НАДАНИХ ПОСЛУГ, ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИЙ ДОГОВІР

Предмет дослідження - сутність зовнішньоекономічної діяльності, як економічної категорії та об'єкту обліку, аналізу та аудиту.

Об'єкт розроблення – процес організації обліку, аналізу та аудиту зовнішньоекономічної діяльності на ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА».

Мета роботи – удосконалення теоретичних знань та навичок, а також покращення методики організації ведення зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві.

Результати та їх новизна – удосконалено облік, аналіз та аудит за допомогою розширенню субрахунку 281 «Товари на складі» аналітичними рахунками та рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»; наведено оцінку імпортованих товарів для удосконалення обліку імпортних операцій; запропоновано план зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві.

Розроблена система внутрішнього контролю і класифікація зовнішньоекономічного аналізу. Рекомендована схема проведення аналізу і облік імпортних операцій ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА». Наведено методи і методику аудиторської перевірки зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Отже, за умови комплексного інтегрованого підходу щодо аналізу здійснених зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» ведення імпортної діяльності сприятиме раціональному прийняттю управлінської прішень при проведенні підприємством зовнішньоекономічної діяльності .

ЗМІСТ

ВСТУП	6
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1 Економічний зміст, склад і класифікація зовнішньоекономічної діяльності	9
1.2 Нормативно-правове регулювання обліку і аудиту зовнішньоекономічної діяльності	14
1.3 Фінансовий аналіз діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»	16
1.4 Аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, що мають вплив на стратегію діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»	23
Висновки до розділу 1	28
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»	30
2.1 Організація облікового процесу на ТОВ «ВДМАКС- УКРАЇНА»	30
2.2 Документальне оформлення операцій із зовнішньоекономічної діяльності	35
2.3 Синтетичний та аналітичний облік зовнішньоекономічної діяльності	40
2.4 Напрями удосконалення методики та організації обліку зовнішньоекономічної діяльності	44
Висновки до розділу 2	48
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»	50

3.1 Загальна характеристика системи внутрішнього контролю ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»	50
3.2 Методика аудиту зовнішньоекономічної діяльності	55
3.3 Факторний аналіз та моделювання ефективного формування та використання зовнішньоекономічної діяльності	60
3.4 Напрями вдосконалення аналізу та внутрішнього аудиту зовнішньоекономічної діяльності	65
Висновки до розділу 3	71
ВИСНОВКИ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	75
ДОДАТКИ	79

ВСТУП

Актуальність теми. В останні роки українська економіка суттєво розвивається для інтегрування з закордонними контрагентами. Проголошення вільності та відкритості ринків урізноманітнює форми співпраці з іноземними партнерами, які в свою чергу вважають, що торгівля з представниками України пов'язана з високим ризиком з позицій стабільності та надійності реалізації прийнятих зобов'язань у бізнесі та підприємстві.

Дослідженням організації та методика обліку, аналізу і внутрішнього аудиту зовнішньоекономічної діяльності займалось багато вчених, як зарубіжних так і вітчизняні, як сучасники так і вчені минулих років, але і сьогодні це питання є актуальним.

Великий вклад зробили наступні вчені: Т. В. Гринько [2], Б.І. Пшик [3], В. В. Проскурін [4], Ф.Ф. Бутинець [5], В.М. Небильцова, О.В. Небильцова, О.В. Овдій [6], Т. А. Синіциною [7], С. В. Науменкова, С. В. Міщенко [8], І. О. Губарева, Д. В. Бабенко [9], Л. І. Дідківська [10], С.Л. Соркін [13], О. П. Гребельник [14], Л. Г. Ліпич [15], О. В. Шкурупій [16], В. Ю Улида [17], О. А. Кириченко [18], Джон Д Деніелс [19] та інші.

Дослідження теоретичних та методологічних аспектів аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства, аналізу середовища та результатів зовнішньоекономічної діяльності є назвичайно важливими для розробки напрямків вдосконалення аналітичного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності в сучасних умовах .

Методологія оцінки та аналізу ризиків та ефективності фінансування, оцінка фінансово-економічних показників, статистичні методи використовувались для вирішення завдань дослідження.

Мета і завдання дослідження. Мета дипломної роботи полягає у дослідженні теоретичних та методологічних аспектів аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства, аналіз навколишнього середовища та результатів зовнішньоекономічної діяльності, а також

розробка напрямків вдосконалення аналітичного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства в сучасних умовах.

Об'єктом дослідження є процес організації обліку, аналізу та аудиту зовнішньоекономічної діяльності на ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА».

Предметом дослідження є сутність зовнішньоекономічної діяльності, як економічної категорії та об'єкту обліку, аналізу та аудиту.

Методи дослідження. Для вивчення предмету дослідження в роботі застосовуються різні методи та прийоми аналізу:

- структурно-логічний аналіз;
- семантичний аналіз;
- аналіз та синтез існуючих функцій управління підприємства;
- математико-статистичні;
- методи економічної статистики;
- методи фінансового аналізу;
- прийоми групування та порівняння.

Наукова новизна одержаних результатів характеризується розглянутими у дослідженні особливостями сучасного зовнішньоекономічного планування підприємства, доводиться доцільність розробки зовнішньоекономічної стратегії підприємства, визначаються фактори, що впливають на нього, а також основні етапи, що характеризують його успіх.

Удосконалено:

- методика бухгалтерського обліку товарів на складі, за допомогою введення аналітичних рахунків до синтетичного субрахунку 281 «Товари на складі»;
- методика бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості, за допомогою введення аналітичних рахунків та рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»;
- алгоритм проведення оцінки імпортованих товарів для удосконалення обліку імпортних операцій;

- планування зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві.

Апробація результатів магістерської роботи. Результати дослідження доповідалися та обговорювалися на Міжнародній науково-практичній конференції «Теоретичні та практичні аспекти формування економічної системи в умовах нестабільності» (м. Київ, 31 жовтня 2020 р.). – Аналітичний центр «Нова Економіка», 2020. – 140 с.

Публікації. За результатами досліджень опубліковані тези доповіді у збірнику матеріалів науково – практичної конференції.

Структура і обсяг роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів з висновками і висновку, що викладено на 79 сторінках друкованого тексту. Матеріали магістерської роботи містять 20 рисунків, 13 таблиць. Список використаних джерел із 31 найменувань.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічний зміст, склад і класифікація зовнішньоекономічної діяльності

Зовнішньоекономічна діяльність - сукупність організаційних, економічних, промислових і комерційних, операційних та комерційних функцій, орієнтованих на світовий ринок підприємств, з урахуванням обраної зовнішньоекономічної стратегії, форм і методів роботи на зовнішніх ринках [1]. Сьогодні існує безліч праць дослідників, які вивчали зовнішньоекономічну діяльність, найяскравішу наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Дослідження вчених

№	Автор	Назва праці	Цитата
1.	Гринько Т. В.	Особливості сучасних інноваційних процесів підприємств сфери послуг	«Сфера послуг концентрує у собі інноваційне ядро постіндустріальної економіки, разом із високотехнологічними галузями промисловості, а тому викликає значний науковий інтерес та привертає увагу державних управлінців та науковців.»
2.	Пшик Б.І., Неклюдова Т. М.	Інфраструктура грошового ринку	«Грошовий аспект ЗЕД складається з «каналів», за якими грошові кошти «перетікають» від покупців до продавців: прямого фінансування та непрямого.»
3.	Петкова Л. О., Проскурін В. В.	Муніципальні інвестиції та кредити	«Основні блоки підприємницької активності: організаційно-технічний, фінансово-кредитний, освітньо-консультативний, ресурсний, інформаційний.»
4.	Кузнецова С.О.	Облік ЗЕД	«До тарифних методів регулювання ЗЕД відносить методи засновані на тарифі, а все включає до переліку нетарифних методів.»

Продовж. табл.1.1

5.	Небильцова В.М., Небильцова О.В., Овдій О.В	Облік ЗЕД	«Класифікацію об'єктів ЗЕД за правовим режимом, яка передбачає поділ об'єктів на: речі; дії, роботи, послуги; майно; результати творчої діяльності; комерційна таємниця; особисті немайнові права.»
4.	Бутинець Ф.Ф., Жиглей І.В., Пархоменко В.М.	Облік і аналіз ЗЕД	«Об'єктами обліку і контролю ЗЕД є майно та джерела його утворення, що беруть участь у зовнішньоекономічній діяльності, господарські процеси, що складаються з сукупності зовнішньоекономічних операцій.»
6.	Синіциною Т. А.	Оцінка ефективності системи управління промисловим підприємством	«Ресурсами є лише об'єкти першого рівня, в той час як послідує деталізація об'єктів другого порядку або рівня є ні що інше, як розкриття змісту процесів відповідних стадій кругообігу капіталу, котрі змінюють його форму.»
7.	Науменкова С. В., Міщенко С. В.	Ринок фінансових послуг	«Кредитування в міжнародній зовнішньоторговельній практиці є одним з інструментів стимулювання експортерів.»
8.	Губарєва І. О., Бабенко Д. В.	Міжнародні розрахунки і валютні операції	«Акредитив вигідний для експортера тим, що цей інструмент фактично є зобов'язанням банку-емітента здійснити платіж у разі дотримання всіх умов.»
9.	Л.Дідківськ Л.Головко	Фінансовий контроль в галузях народного господарства	«Методи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності поділяють на: правові; економічні; валютне регулювання; адміністративні; заохочення експорту.»

[Складено за 2-11]

Згідно з Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» зовнішньоекономічну діяльність можна поділити на види, які наведені на рисунку 1.1 [12]:

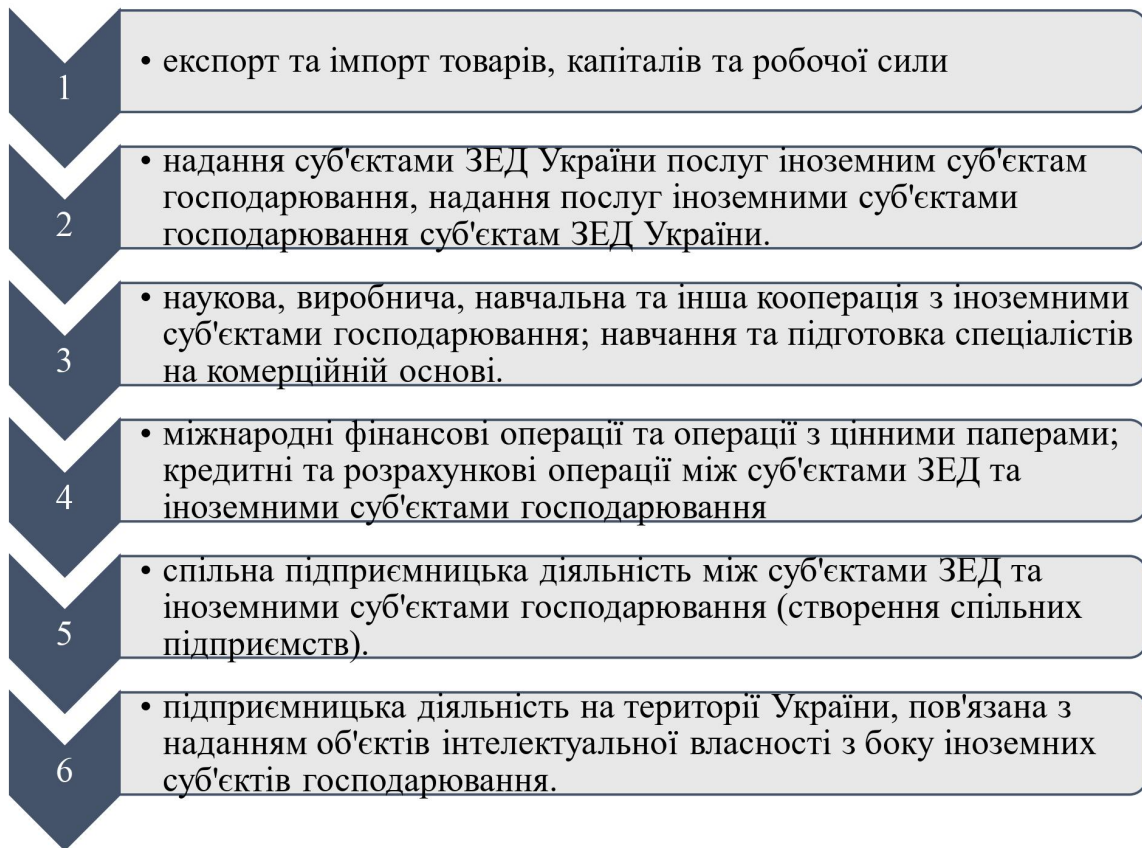

Рис.1.1. Види зовнішньоекономічної діяльності

Зовнішньоекономічна діяльність здійснюється як на державному, так і на рівні окремих підприємств.

Після проголошення в 1991 р. незалежності України були здійснені заходи, спрямовані на суттєву лібералізацію зовнішньоекономічної діяльності в країні, розширення прав підприємств і організацій у цій сфері [12]. У цей період прийняті важливі законодавчі акти, зокрема, Закони України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (1991), «Про митну справу в Україні» (1991), «Про єдиний митний тариф» (1992), «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» (1994), «Про операції з давальницькою сировиною» (1995), «Про режим іноземного інвестування» (1996) та ін.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» наводить суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, які зображені на рисунку 1.2:

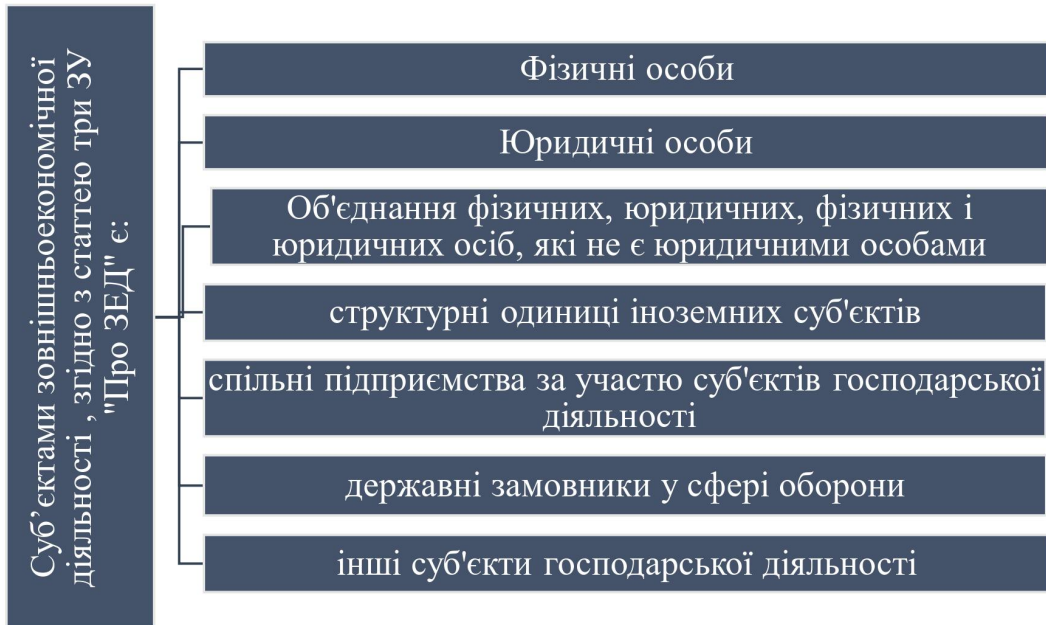

Рис.1.2. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності

На ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» завдяки плануванню, організації та нагляду керівництва за здійсненням конкретних міжнародних господарських операцій при управлінні бізнесом зовнішньоекономічна діяльність спрямована на зростання доходів і завдяки цьому ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» робить вклад в зростання показників національного доходу, прискорення науково-технічного прогресу, збільшення концентрації виробництва та ефективності капітальних вкладень.

ЗЕД відноситься до сфери ринку, заснованої на критеріях підприємницької діяльності, структурному зв'язку з виробництвом та різній правовій та економічній самостійності та юридичній незалежності від галузевої опіки.

Через нестабільність в економіці ведення зовнішньоекономічної діяльності поступово ускладнюються, саме тому ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» сформувало механізм управління та визначило методи, які забезпечують зростання ефективності організації імпортової діяльності.

Також підприємство використовує основний принцип діяльності ЗЕД - комерційний розрахунок, заснований на економічній та фінансовій незалежності та самозабезпеченні з урахуванням власних грошових та логістичних можливостей.

Основні цілі та сфери зовнішньоекономічної діяльності підприємства:

1. реабілітація та розвиток експортного потенціалу країни;
2. використання іноземних позик для технічного переоснащення;
3. підвищення конкурентоспроможності продукції на міжнародному ринку на основі модернізації;
4. зміни в структурі імпорту за рахунок збільшення частки промислового виробництва у формі високих технологій;

Зовнішньоекономічна діяльність - це сфера економічної діяльності, пов'язана з міжнародним виробничим та науково-технічним співробітництвом, експортом та імпортом товарів, обладнання знаходиться на зовнішньому ринку.

Основні фактори впливу на розвиток підприємства наведені на рисунку 1.3.

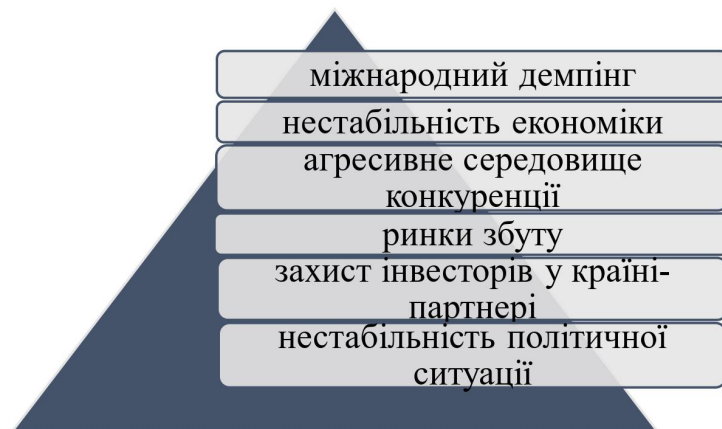

Рис.1.3. Основні фактори впливу на розвиток підприємства

Для ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» фінансовий менеджмент та податкове планування є важливими складовими в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю, адже результати діяльності підприємства значною мірою залежать від аналізу факторів впливу та обдуманості рішень.

1.2 Нормативно-правове регулювання обліку і аудиту зовнішньоекономічної діяльності

Закон України від 16 квітня 1991 року «Про зовнішньоекономічну діяльність» є Основним законодавчим актом, який регулює ЗЕД суб'єктів господарювання [12].

Нормативно-правова база відіграє важливу роль для економічної системи ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» у формі регулювання обліку фінансових результатів, щоб правдиво і обґрунтовано оцінити ризики і суть фінансових результатів.

Компанія діє згідно принципів, які розписані в Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», вони наведені на рисунку 1.4:

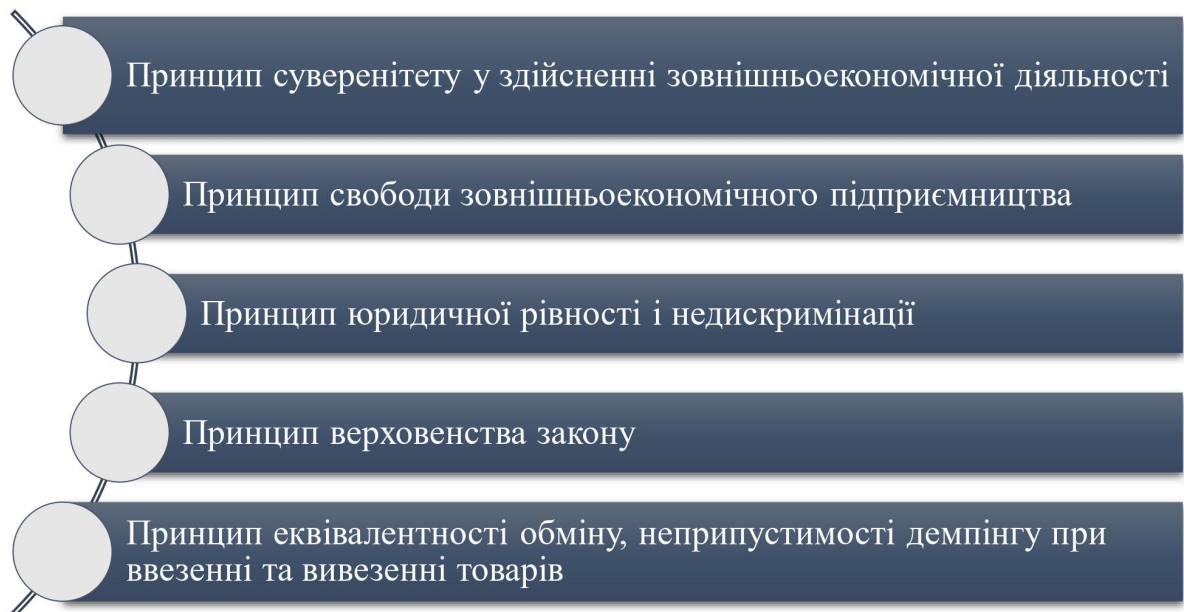

Рис.1.4 Принципи зовнішньоекономічної діяльності

Стаття 68 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» трактує поняття «зовнішньоекономічна діяльність підприємств» як господарську діяльність, яка пов'язана з міжнародною виробничою й науково-технічною кооперацією, експортом і імпортом, реалізацією підприємства на зовнішній ринок.

Нормативно-правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності вивчало і досліджувало багато вчених, найяскравіші наведені в Додатку А.

Наведені у додатку дослідження в працях авторів допомагають підприємству виділити негативні чинники впливу на зовнішньоекономічну діяльність ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» і в майбутньому не тільки їх уникнути, а й вистояти в умовах жорсткої конкуренції на міжнародній арені.

Сьогодні розроблено дві категорії торгівлі, де теорія першого типу включає: теорію абсолютної і порівняльної переваги, масштабу країни, частки виробництва, життєвого циклу товару, ідентичність міжнародної конкурентоспроможності країн тощо. Тобто наведені вище теорії вивчають якими товарами і на яких умовах зможе торгувати країна. А другий тип теорій включає втручання держави у обмін товарами між країнами для зміни обсягу, складу та напрямку торгівлі. До теорій цього типу належать: теорія меркантилізму, неомеркантилізму та інші.

Основним завданням теорії міжнародної торгівлі була і є допомога компаніям і урядам у виборі спеціалізації та найбільш доцільні варіанти стратегій сприяння навмисному використанню національних ресурсів.

Передумови та умови міжнародного поділу праці у великих масштабах виникли в епоху капіталістичного розвитку через промислову революцію, появу машинної промисловості, спеціалізацію виробництва.

Попит на певні види товарів у різних країнах, які не могли виробляти та виробляти їх у достатній кількості, стимулював розвиток зовнішньої торгівлі товарами, яких не вистачало в Україні. Тому торгівля та вигоди, отримані від неї, стимулюють ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» до розширення асортименту своєї діяльності, в результаті чого робота в цих країнах зосереджена на виробництві певних видів економічної продукції.

Промислова кооперація у складі зовнішньоторговельної діяльності підприємства представляє одну з форм співпраці між іноземними партнерами в різних, але структурно пов'язаних процесах технологічного поділу праці.

Закон визначає організаційно правові засади регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні і направлений на удосконалення зовнішньої торгівлі та надання послуг відповідно до загальновизнаних

правових норм і принципів міжнародної торгівлі України в рамках міжнародних угод.

Сам процес розподілу праці означає розподіл учасників ланцюжка створення та реалізації продукції на її основних фазах, починаючи від стратегічного планування, контролю, перевіркою та вивчення потреб внутрішнього та зовнішнього ринків і доводячи продукцію до кінцевих споживачів.

1.3 Фінансовий аналіз діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Товариство з обмеженою відповідальністю ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» молоде мікропідприємство, яке займається обслуговуванням та продажем імпортованих станків в Україні.

Компанія імпортує сучасне обладнання відповідно до сучасних технологій, що постійно вдосконалюються, тому, відповідно, забезпечується постійний розвиток підприємства. Це дозволяє постачати клієнтам якісний товар, що задовольняє високі вимоги замовників.

Фінансовий аналіз — це метод оцінювання і прогнозування за допомогою якого визначають економічний стан підприємства. За допомогою аналізу фахівці приймають обґрунтовані рішення у сфері управління фінансовими ресурсами підприємства за допомогою фактичних або прогнозних результатів його діяльності.

Аналіз ефективності діяльності підприємства відіграє важливу роль в управлінні. Завдання аналізу, з одного боку, полягає у визначенні ефективності роботи підприємства за звітний період і в порівнянні з поставленими цілями, а, з іншого боку, у встановленні потенційних напрямків діяльності підприємства на поточний час періоду та в перспективі, враховуючи необхідні матеріальні, фінансові та трудові ресурси.

Проаналізуємо результати діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» в таблиці 1.2 – 1.5 за допомогою порівняльного аналітичного балансу.

Порівняльний баланс - це баланс, який надає фінансові показники активів, пасивів та власного капіталу за «два або більше періоди однієї компанії» або «дві або більше двох компаній однієї галузі» або «дві або більше дочірніх компаній тієї ж компанії компанія» в тому ж форматі сторінки, щоб це було легко зрозумілим та легким для аналізу.

На ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» ми проаналізуємо діяльність підприємства поквартально.

Наведений нижче аналіз дає змогу оцінити загальний поточний стан підприємства та фінансові можливості для подальшого розвитку.

Таблиця 1.2

Порівняльний аналітичний баланс

Найменування статей	на 30 червня 2019 р.		на 30 вересня 2019 р.		Зміни		
	Абсолютні	Відносні	Абсолютні	Відносні	Абсолютні	Структура	Темп, %
II. Оборотні активи							
Запаси			728,6	42,8			
Поточна дебіторська заборгованість			70,4	4,1			
Гроші та їх еквіваленти	99,9	100	902,3	53	802,4	-46,9	903,2
Інші оборотні активи			0,1	0,01			
Усього за р. II	99,9		1701,4		1601,5		1703,1
Баланс	99,9	100	1701,4	100	1601,5		1703,1
Пасив							
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	500	500,5	500	29,4	0	-471,1	100
Нерозподілений прибуток	-2,7	-2,7	918,8	54	921,5	56,7	-34030
Неоплачений капітал	-400	-400,4	-400	-23,5	0	376,9	100
Усього за р. I	97,3	97,4	1018,8	59,9	921,5		
III. Поточні зобов'язання							

Продовж. табл.1.2

Поточна кредиторська заборгованість за:							
товари, роботи, послуги			571,4	33,6			
розрахунками з бюджетом	0,4	0,4	89,6	5,3	89,2	4,9	22400
розрахунками зі страхування	0,5	0,5	3,2	0,2	2,7	-0,3	640
розрахунками з оплати праці	1,7	1,7	11,8	0,7	10,1	-1	694,1
Інші поточні зобов'язання			6,5	0,4			
Усього за р. III	2,6	2,6	682,5	40,12	679,9		
Баланс	99,9	100	1701,3	100,0	1601,4		1703,0

[Складено на основі фінансового звіту за 2 та 3 квартал 2019 р.]

Таблиця 1.3

Порівняльний аналітичний баланс

Найменування статей	на 30 вересня 2019 р.		на 30 грудня 2019 р.		Зміни		
	Абсолютні	Відносні	Абсолютні	Відносні	Абсолютні	Структура	Темп, %
II. Оборотні активи							
Запаси	728,6	42,8	4771,8	81,4	4043,2	38,5	654,9
Поточна дебіторська заборгованість	70,4	4,1	820,2	13,9	749,8	9,9	1165,1
Гроші та їх еквіваленти	902,3	53	224,4	3,8	-677,9	-49,2	24,9
Інші оборотні активи	0,1	0,01	0,1	0	0	0	100
Усього за р. II	1701,4		5864,5		4163,1		344,7
Баланс	1701,4	100	5864,5	100	4163,1		344,7
Пасив							
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	500	29,39	500,00	8,53	0,00	-20,86	100,00
Нерозподілений прибуток	918,8	54	829,8	14,1	-89	-39,9	90,3

Продовж. табл.1.3

Неоплачений капітал	-400	-23,5	-100,3	-1,7	299,7	21,8	25,1
Усього за р. I	1018,8	59,9	1229,5	20,9	210,7	-3891,9	120,7
III. Поточні зобов'язання							
Поточна кредиторська заборгованість за:							
товари, роботи, послуги	571,4	33,6	4595,7	78,4	4024,3	44,8	804,3
розрахунками з бюджетом	89,6	5,3	13,1	0,2	-76,5	-5	14,6
розрахунками зі страхування	3,2	0,2	2,8	0,1	-0,4	-0,1	87,5
розрахунками з оплати праці	11,8	0,7	10,2	0,2	-1,6	-0,5	86,4
Інші поточні зобов'язання	6,5	0,4	13,3	0,2	6,8	-0,2	204,6
Усього за р. III	682,5	40,1	4635,1	79	3952,6	38,9	679,1
Баланс	1701,3	100	5864,6	100	4163,3		344,7

[Складено на основі фінансового звіту за 3 та 4 квартал 2019 р.]

Таблиця 1.4

Порівняльний аналітичний баланс

Найменування статей	на 31 грудня 2019 р.		на 31 березня 2020 р.		Зміни		
	Абсолютні	Відносні	Абсолютні	Відносні	В абсолютних	У структурі	Т зростання, %
II. Оборотні активи							
Запаси	4771,8	81,4	2493,2	80	-2278	-1,4	52,3
Поточна дебіторська заборгованість	820,2	13,9	369,3	11,9	-450,9	-2,1	45
Гроші та їх еквіваленти	224,4	3,8	241,4	7,8	17	3,92	107,6
Усього за р. II	5864,5		3116,2		-2748		53,1
Баланс	5864,5	100	3116,2	100	-2748		53,1
Пасив							
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	500	8,5	500	16	0	7,5	100

Продовж. табл.1.4

Нерозподілений прибуток	829,8	14,2	1564,6	50,2	734,8	36,1	188,6
Неоплачений капітал	-100,3	-1,7	-100,3	-3,2		-1,5	100
Усього за р. I	1229,5	20,9	1964,3	63	734,8	4207	159,8
III. Поточні зобов'язання							
Поточна кредиторська заборгованість за:							
товари, роботи, послуги	4595,7	78,4	1037,7	33,3	-3558	-45	22,6
розрахунками з бюджетом	13,1	0,2	97,7	3,1	84,6	2,9	745,8
розрахунками зі страхування	2,8	0,1	2,1	0,1	-0,1	0,02	75
розрахунками з оплати праці	10,2	0,2	7,8	0,3	-2,4	0,1	76,5
Інші поточні зобов'язання	13,3	0,2	6,6	0,21	-6,7	-0,01	49,6
Усього за р. III	4635,1	79,04	1151,9	36,9	-	-42,1	24,9
					3483,2		
Баланс	5864,6	100	3116,2	100	-2748	0	53,1

[Складено на основі фінансового звіту за 4 квартал 2019 р. та 1 квартал 2020 р.]

Таблиця 1.5

Порівняльний аналітичний баланс

Найменування статей	на 31 березня 2020 р.		на 30 червня 2020 р.		Зміни		
	Абсолютні	Відносні	Абсолютні	Відносні	В абсолютних	У структурі	Т зростання, %
II. Оборотні активи							
Запаси	2493,2	80	2710,9	82,1	217,7	2,1	108,7
Поточна дебіторська заборгованість	369,3	11,9	378,4	11,5	9,1	-0,4	102,3
Гроші та їх еквіваленти	241,4	7,8	141,2	4,3	-100,2	-3,5	58,5
Усього за р. II	3116,2	100	3301,3		185,1	-100	105,9
Баланс	3116,2	100	3301,3	100	185,1		105,9

Пасив							
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	500	16	500	15,2	-1	-90	100
Нерозподілений прибуток	1564,6	50,2	1927,8	58,4	8,2	818,5	123,2
Неоплачений капітал	-100,3	-3,2					
Усього за р. I	1964,3	63	2427,8	73,5	10,5	1050,3	123,6
III. Поточні зобов'язання							
Поточна кредиторська заборгованість за:							
товари, роботи, послуги	1037,7	33,3	564,9	17,1	-16,2	-1618,9	5,4
розрахунками з бюджетом	97,7	3,1	1,7	0,1	-3,1	-308,4	1,7
розрахунками зі страхування	2,1	0,1	1,9	0,1	-0,01	-0,9	90,5
розрахунками з оплати праці	7,8	0,3	6,8	0,2	-0,04	-4,4	87,2
Інші поточні зобов'язання	6,6	0,2	29,3	9	8,82	882,4	4519,7
Усього за р. III	1151,9	36,9	873,6	26,5	-10,5	-1050,3	75,8
Баланс	3116,2	100	3301,4	100	0	0	105,9

[Складено на основі фінансового звіту за 1 та 2 квартал 2020 р.]

Згідно таблиці 1.2, 1.3 і 1.4 оборотні активи ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» збільшились:

1) станом на 30 вересня 2019 року порівняно з 30 червня 2019 роком на 1601,5 тис. грн. за рахунок:

- збільшення грошей та їх еквівалентів на 802,4 тис. грн.

2) 30 грудня 2019 року порівняно з 30 вересня 2019 роком на 4163,1 тис. грн. через збільшення:

-запасів на 4043,2 тис. грн;

- поточної дебіторської заборгованості на 749,2 тис. грн.

Але гроші та їх еквіваленти вплинули негативно в розмірі 677,9 тис. грн.

3) на 185,1 тис. грн. в 2 кварталі 2020 року порівняно з 1 кварталом 2020 року завдяки:

- запасів на 217,7 тис. грн;
- поточної дебіторської заборгованості на 17,9 тис. грн.
- інших необоротних активів на 49,7 тис. грн.

Але гроші та їх еквіваленти вплинули негативно в розмірі 100,2 тис. грн.

Отже, підприємство з 2 кварталу по 4 квартал 2019 року розширило обсяги та асортимент своєї діяльності.

З таблиці 1.5 оборотні активи зменшились на 2748,3 тис. грн. в 1 кварталі 2020 року порівняно з 4 кварталом 2019 року:

- запасів на 2278,6 тис. грн;
- поточної дебіторської заборгованості на 486,6 тис. грн.

І лише гроші та їх еквіваленти збільшились на 17 тис. грн., тож структуру оборотних активів не можна оцінити позитивно, хоча протягом дослідженого періоду відбуваються зміни в бік підвищення ліквідності оборотних активів. Наведені результати свідчать про неефективне використання оборотних активів, що в майбутньому сприятиме уповільненню оборотності сукупних активів підприємства.

В пасиві власний капітал стрімко збільшився з 2 кварталу 2019 року до 2 кварталу 2020 року:

1) 3 квартал 2019 року порівняно з 2 кварталом того ж року на 921,5 тис. грн. за рахунок нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).

2) 4 квартал 2019 року порівняно з 3 кварталом того ж року на 210,7 тис. грн. за рахунок неоплаченого капіталу на 299,7 тис. грн. та зменшення через нерозподілений прибуток (непокритий збиток).

3) 1 квартал 2020 року порівняно з 4 кварталом 2019 року на 734,8 тис. грн. за рахунок нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).

4) 2 квартал 2020 порівняно з 1 кварталом того ж року на 8,18 тис. грн. за рахунок нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) та зменшився на 0,9 тис. грн.

За результатами таблиці 1.3 – 1.4 видно, що основним джерелом фінансування оборотних активів ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» в другому і третьому кварталі кварталах 2019 року та першого і другого кварталів 2020 року є нерозподілений прибуток.

Але в четвертому порівняно з третім кварталами 2019 року непокритий збиток зменшив частку власного капіталу розширення матеріально-технічної бази підприємства.

Отже, ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» поєднує самофінансування оборотних активів із залученням зовнішніх ресурсів, що є цілком виправданим у ринкових умовах.

Водночас частка нерозподіленого прибутку у джерелах формування оборотних активів є вкрай високою, що свідчить про високий рівень фінансової стійкості підприємства.

1.4 Аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, що мають вплив на стратегію діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Управлінська відповідальність за досягнення конкурентних переваг вимагає ретельної розробки структури, ряду цілей, місії, бачення та оперативного плану.

ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» відповідально підходить до способу аналізу та вдосконаленню внутрішніх та зовнішніх чинників впливу на майбутні результати діяльності. Адже саме завдяки правильному застосуванню стратегії управління до використання зовнішніх можливостей та оптимізації внутрішніх ресурсів, підприємство може з легкістю уникнути зовнішні загрози.

Внутрішньо розроблені організаційні атрибути із зовнішнім конкурентним середовищем є ключовим для успішної реалізації даної стратегії і створення прибутковості.

Керівництво ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» має стратегічний контроль над взаємодією внутрішніх чинників впливу на середовище всередині клімату підприємства. Досягнення синергії в цьому процесі має конкурентну перевагу.

Зовнішнє середовище різноманітніше і складніше, ніж внутрішнє. Існує багато ефективних моделей для вимірювання та аналізу зовнішнього середовища.

SNW-аналіз полягає в оцінці окремих частин організації (таблиця 1.6). В результаті проведення SNW - аналізу формується конкретний профіль компанії. ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» при проведенні методики SNW - аналізу розглядає такі елементи:

- стратегія компанії на ринку;
- рівень конкурентоспроможності станків;
- ефективність роботи співробітників;
- рівень маркетингу;
- рівень виробництва.

Таблиця 1.6

SNW-аналіз на прикладі ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Фактор і стратегічна позиція	Якісна оцінка позицій		
	S – сильна	N – нейтральна	W – слабка
Стратегія розвитку фірми	X		
Структура апарату управління	X		
Фінансовий стан		X	
Рівень конкурентоспроможності			X
Організація збутової мережі		X	
Лідерські якості менеджменту	X		
Виробничі потужності		X	
Трудові ресурси			X

Імідж на ринку серед споживачів	X		
Взаємовідносини з державними органами		X	
Ступінь інновацій		X	
Рівень конфліктності	X		
Психологічний клімат			X

Завдяки наведених на рисунку 1.5 сторони в майбутньому ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» зможе проаналізувати свої конкурентні переваги і виявити недоліки, що забезпечує рентабельність і ефективність в цілому.

Серед сильних сторін:	До нейтральних належать:	Слабкими сторонами є:
<ul style="list-style-type: none"> • стратегія розвитку фірми • організаційна структура апарату управління • лідерські якості менеджменту; • імідж компанії на ринку; 	<ul style="list-style-type: none"> • фінансовий стан; • організація збутової мережі; • виробничі потужності; • взаємини з державними органами; • ступінь інновацій. 	<ul style="list-style-type: none"> • рівень конкурентоспроможності компанії і її товарів; • трудові ресурси; • рівень конфліктності. • психологічний клімат.

Рис. 1.5 SNW-аналіз на прикладі ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Розробник сучасної теорії конкуренції Майкл Портер у своїй праці «Конкурентна стратегія: Методика аналізу галузей і конкурентів» аналізує п'ять факторів, що впливають на внутрішню привабливість ринку з точки зору довгострокового отримання прибутку, вони наведені у таблиці 1.7.

Таблиця 1.7

П'ять сил Портера на прикладі ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Конкуренція	Обізнаність	Постачальник диктує свої умови	Вимоги до капіталу	Замінників товарів і послуг
	Доступність замінників			Альтернатива товару
	Усвідомлення своєї сили	Можуть	Зниження витрат	
			Розробка	

Немає лідера Багато конкурентів Постійні високі витрати Високі бар'єри для виходу	Недиференційоване виробництво Вхід покупців в галузь як виробників	завдавати збитків у пошуках інших покупців Користуються монопольним статусом	фірмового стилю бренду Вартість залучення клієнтів Доступ до каналів розподілу	конкурентів Продукт якісний і дешевший ніж існуючий Новий продукт може задовольнити декілька потреб споживачів
	Здатність покупців диктувати їх умови	Вхід постачальників в галузь як виробників	Втручання держави Нові конкуренти	

Таблиця 1.8

SWOT-аналіз на прикладі ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

	Позитивний вплив	Негативний вплив
Внутрішнє	S (Strengths) - сильні сторони	W (Weaknesses) - слабкі сторони
	Збільшення кількості споживачів та лояльність клієнтів Моніторинг ринку Якісна продукція	Слабким під тиском конкурентів Витрати вищі, ніж у конкурентів Відсутність досвіду в галузі
Зовнішнє середовище	O (Opportunities) - можливості	T (Threats) - загрози
	Можливості виходу на нові ринки Прийняття продукції до потреб нового замовника Доступ до привабливих зовнішніх ринків Недбалість конкурентів Можливість розширити виробництво на ринковий рівень попиту Впровадження нових технологій	Поява нижчих цінових конкурентів Поява продуктів, що їх замінюють ринку Уповільнення зростання ринку Загроза з боку зовнішніх ринків і валюти Введено регулювання цін Збільшення впливу з боку постачальників та покупців

SWOT-аналіз - це оцінка як зовнішнього, так і внутрішнього середовища, що дозволяє виявити на підприємстві сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, а також його конкурентоспроможність.

Наведені вище інструменти допомагають підприємству дослідити загальні стратегічні проблеми, які стосуються можливостей та загроз:

Ринки (споживачі): Демографічні та соціально-культурні міркування, тому що розуміння потреб та переваг ринків, наприклад, хто такі споживачі та що вони вважають, мають вирішальне значення для захоплення частки ринку.

Конкуренція: Оцінка інших учасників ринку і як вони стратегічно налаштовані, також є ключем до забезпечення успішного виходу ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» на ринок.

Технологія: Ефективність новітніх технологій та задоволення потреб і цілей підприємства.

Ринки постачальників: Постачальники мають великі повноваження, оскільки вони контролюють необхідні вклади в операційний процес організації.

Ринки праці: Задоволення та заохочення працівників, наприклад, премії та корпоративний. А також розуміння профспілок та трудового законодавства.

Економіка: Знання економічних факторів – можливостей або загроз. Адже під час економічного спаду можуть змінитися звички витрат. І саме в цій ситуації поведінка підприємства вирішить його подальшу долю в економічній гонці.

Нормативне середовище: Екологічні норми, тарифи на імпорт, корпоративні податки, які можуть спричинити високі витрати. Інтеграція цього у стратегію забезпечує як прибутки так і уникнення майбутніх витрат.

Детальне вивчення наведених вище сторін допомагає ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» мінімізувати несподівані загрози або втрачені можливості.

Висновки до розділу 1

Дослідження теоретичних засад обліку, аналізу та внутрішнього аудиту зовнішньоекономічної діяльності підприємства дозволило зробити наступні висновки:

1. Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) - сукупність організаційних, економічних, промислових і комерційних, операційних та комерційних функцій, орієнтованих на світовий ринок підприємств, з урахуванням обраної зовнішньоекономічної стратегії, форм і методів роботи на зовнішніх ринках [1].

2. На ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» завдяки плануванню, організації та нагляду керівництва за здійсненням конкретних міжнародних господарських операцій при управлінні бізнесом зовнішньоекономічна діяльність спрямована на зростання доходів і завдяки цьому ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» робить вклад в зростання показників національного доходу, прискорення науково-технічного прогресу, збільшення концентрації виробництва та ефективності капітальних вкладень.

3. Через нестабільність в економіці ведення зовнішньоекономічної діяльності поступово ускладнюються, саме тому ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» сформувало механізм управління та визначило методи, які забезпечують зростання ефективності організації імпортової діяльності.

4. Також підприємство використовує основний принцип діяльності ЗЕД - комерційний розрахунок, заснований на економічній та фінансовій незалежності та самозабезпеченні з урахуванням власних грошових та логістичних можливостей.

5. Для ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» фінансовий менеджмент та податкове планування є важливими складовими в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю, адже результати діяльності підприємства значною мірою залежать від аналізу факторів впливу та обдуманості рішень.

6. Закон України від 16 квітня 1991 року «Про зовнішньоекономічну діяльність» є Основним законодавчим актом, який регулює ЗЕД суб'єктів господарювання [12].

7. Стаття 68 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» трактує поняття «зовнішньоекономічна діяльність підприємств» як господарську діяльність, яка пов'язана з міжнародною виробничою й науково-технічною кооперацією, експортом і імпортом, реалізацією підприємства на зовнішній ринок.

8. Попит на певні види товарів у різних країнах, які не могли виробляти та виробляти їх у достатній кількості, стимулював розвиток зовнішньої торгівлі товарами, яких не вистачало в Україні.

Тому торгівля та вигоди, отримані від неї, стимулюють ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» до розширення асортименту своєї діяльності, в результаті чого робота в цих країнах зосереджена на виробництві певних видів економічної продукції.

Отже, узагальнивши зібрану інформацію ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» бачимо, що підприємство робить управлінські рішення щодо ключових питань на основі аналізу фінансової інформації для прогнозів майбутніх фінансових потреб та ситуацій.

Фірма проводить постійний моніторинг діяльності на основі фінансових звітів та коефіцієнтів, які дозволять керівництву глибоко зрозуміти відносини між своєю діяльністю та її фінансовими показниками, що з часом дозволить змінити результати діяльності, які швидко визнаються та оцінюються.

РОЗДІЛ 2
МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ
«ВДМАКС-УКРАЇНА»

2.1 Організація облікового процесу на ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. N 996-XIV регулює процес здійснення бухгалтерського обліку, зберігання і подання фінансової звітності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» для того, щоб достовірна фінансова інформація своєчасно надавалась користувачам фінансової звітності [22].

Облікова політика - це дії та процедури підприємства при складанні фінансової звітності. Облікова політика включає методи, системи вимірювання та процедури подання інформації у фінансовій звітності. Облікова політика дуже важлива для правильного розуміння отриманих даних, наданих у фінансовій звітності.

ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» чітко сформулював облікову політику, яку він використовує при складанні фінансової звітності.

Розкриття інформації щодо облікової політики є необхідним, оскільки багато стандартів бухгалтерського обліку пропонують альтернативні способи обробки однієї і тієї ж операції чи статті. Користувачі фінансової звітності не зможуть порівнювати фінансову інформацію з іншими суб'єктами господарювання, якщо облікова політика не чітко визначена.

Наприклад, МСБО 2 надає суб'єктам господарювання вибір: використовувати метод середньозваженого або метод першого входу, виходу (FIFO) для оцінки запасів. Якщо суб'єкт господарювання не розкриє свою облікову політику щодо вибору методу оцінки запасів, користувачі фінансової звітності не зможуть провести порівняльне порівняння з іншими суб'єктами господарювання.

Провідну роль в організації підприємства відіграє бухгалтер Сігалов Михайло Борисович, який є й фінансовим директором і займає верхню частину схеми організації бухгалтерського обліку.

Михайло Борисович наймає та контролює весь персонал та відповідає за забезпеченням дотримання державних норм, таких як аудит та податкові декларації. На широкому рівні фінансовий директор повинен чітко розуміти доходи та витрати компанії та давати рекомендації щодо забезпечення фінансового успіху компанії.

Бухгалтер щоденно відстежує гроші компанії, включаючи всі витрати, які вона робить, а також її прибуток. Дані дуже важливі, оскільки вони визначають напрямок діяльності організації, і будь-які прорахунки можуть призвести до банкрутства.

Ще однією з головних функцій є правильність здійснення фінансових операцій згідно з діючим законодавством для забезпечення порядку у фінансовій звітності компанії.

Крім того, бухгалтер відповідає за фінанси, своєчасний розрахунок податків, сортування податкових декларацій, обробку квитанцій, рахунки-фактури, а також платежі.

Бухгалтер несе відповідальність за щоденну перевірку фінансів компанії та складання фінансового звіту в кінці року з метою оцінки фактичного фінансового стану компанії та визначення його сильних і слабких сторін.

Обробляє фонд оплати праці. Завданням бухгалтера є ведення фонду оплати праці та забезпечення того, щоб кожен працівник отримав точну суму, яка їм належить.

Внутрішнє управління бухгалтерським обліком передбачає, що бухгалтер виконує всі бухгалтерські роботи, необхідні для компанії (ведення, аудит, складання бухгалтерських звітів та декларацій, облік витрат тощо).

Організація внутрішнього обліку часто приймає одну з двох форм:

1. Весь облік компанії ведеться в головному офісі, і будь-які установи надають йому бухгалтерські документи. Дематеріалізація дуже корисна для такого типу операцій.

2. Частина процесу управляється в різних закладах компанії, а потім інформація централізується в головному офісі, який відповідає за більш делікатні операції (перегляд, підготовка звітів тощо).

Найчастіше внутрішнє управління бухгалтерським обліком здійснюється у великих компаніях, у яких є команда, достатньо компетентна для ведення всього процесу.

Цей спосіб організації дозволяє менеджеру компанії концентрувати бухгалтерську інформацію в компанії та мати безпосередній доступ до відповідної інформації. Крім того, його оточуватимуть контакти, спеціалізовані за їх професією (контролер управління, бухгалтер тощо).

Однак керівник компанії повинен керувати додатковим відділом у компанії із працівниками, які займають делікатні функції (повноваження щодо професійних банківських рахунків, знання конфіденційної інформації тощо). Крім того, персонал повинен бути достатньо компетентним, щоб компанія постійно була в курсі своїх законодавчих та регуляторних зобов'язань, а також щоб вона виробляла якісну бухгалтерську та фінансову інформацію.

ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» на даний момент невелике підприємство, тому співпрацює з аудиторами при проведенні аудиту компанії, надаючи їм необхідні цифри та інформацію.

Звернення до професіонала дозволяє керівнику скористатися його порадами та мати партнера, який володіє юридичними та регуляторними зобов'язаннями, яких компанія повинна виконувати.

Також компанії мають можливість передавати всю свою бухгалтерію на аутсорсинг бухгалтеру. Весь процес бухгалтерського обліку здійснюється поза компанією професіоналом, який буде відповідальним, зокрема, за введення рахунків, перегляд та підготовку річних звітів.

Для компанії це рішення є дорогим, оскільки гонорари доведеться сплачувати за погодинною ставкою, вищою за тарифи працівника. Тоді доступ до інформації є більш складним і може бути проблематичним для власника бізнесу: наприклад, керівник повинен зв'язатися з бухгалтером, як тільки клієнт запитує виписку з рахунку або як тільки ви захочете знати, скільки компанія винна певному постачальнику.

Натомість підприємець отримає ті самі переваги, що і вищезазначені: поради, дотримання зобов'язань і більше не доведеться турбуватися про це завдання, що дозволить йому сконцентруватися на своїй діяльності.

Повний аутсорсинг бухгалтерського обліку в основному використовується дуже малими підприємствами та індивідуальними підприємцями.

Бухгалтер керує збереженнями та введенням фінансових даних компанії в її системи. Будь-яка незначна зміна оригіналу може поставити під загрозу фінансовий стан усієї компанії.

Отже, бухгалтерська організація, створена на підприємстві, повинна відповідати вимогам регулярності, безпеки та забезпечувати достовірність записів.

Організація бухгалтерського обліку за допомогою комп'ютеризованих систем передбачає доступ до документації, що стосується аналізу, програмування та виконання операцій з обробки. За необхідності це означає можливість провести тести, необхідні для перевірки умов для запису та збереження записів.

Будь-які бухгалтерські дані, що вводяться в систему обробки, повинні бути записані у безпосередньо зрозумілій формі, на папері або, можливо, на будь-якому носії, що пропонує будь-які гарантії щодо підтвердження.

Для ведення бухгалтерського обліку підприємство використовує програму "1С: Бухгалтерія 8.3" для забезпечення друкування оборотно-сальдових відомостей, інших облікових регістрів за кожний звітний місяць.

Для податкової звітності використовувати програмне забезпечення «М.Е.Дос.»

Наведені вище програми застосовуються для ефективного та безпечного використання програмного забезпечення для бухгалтерського обліку, яке підтримуватиме збір та зберігання фінансових даних та створення фінансових звітів.

ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» щонайменше раз на 12 місяців перевіряє дані про запаси (звіт про всі активи та зобов'язання) із зазначенням кількості та вартості кожного з них на дату інвентаризації. Ці дані зберігаються та організуються таким чином, щоб обґрунтувати зміст кожної з статей балансу. Вони об'єднані в інвентарну книгу.

Річні звіти щороку записуються в інвентарну книгу, за винятком випадків, коли вони публікуються як додаток до реєстру торгівлі та компаній.

Облікова політика дозволяє розміщувати інформацію з бухгалтерських проводок у декількох документах.

По-перше, в журналі бухгалтерського обліку, де записи записуються в хронологічному порядку. Потім у новому документі, який називається головна книга, де записи (перенесені з журналу) групуються разом за рахунком, щоб обґрунтувати їх залишки.

Записи, що вносяться до журналів та допоміжних книг, повинні централізуватися принаймні раз на місяць у книзі журналу та в книзі. Сюди може входити стільки допоміжних журналів та допоміжних книг, скільки потрібно.

Підводячи підсумок, бухгалтерська організація повинна забезпечити вичерпний запис основної інформації, обробку записаних даних у необхідні терміни та надання необхідних документів у встановлені законом терміни, встановлені для їх видачі.

2.2 Документальне оформлення операцій з зовнішньоекономічної діяльності

При документальному оформленні операцій з зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» діє згідно пункту 1 статті 9 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, що визначає порядок складання та заповнення документів на підприємстві, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність [23].

Згідно законодавства імпортно-експортні операції оформлюються наступними документами:

- вантажно-митна декларація;
- акт наданих послуг;
- первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій (Рис. 2.1):

Рис. 2.1 Документування на підприємствах зовнішньоекономічної діяльності

В Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» сказано, що первинні документи необхідно скласти в процесі господарської операції, але якщо це неможливо безпосередньо в даний момент, то можна після її завершення.

Документація, що описує бухгалтерські процедури та організацію, повинна бути створена, щоб забезпечити розуміння та контроль системи обробки. Ця документація повинна зберігатися доти, доки вимагається пред'явлення бухгалтерських документів, до яких вона відноситься.

Всі ці операції призначені для спрощення читабельності бухгалтерської інформації.

На Рис.2.1 наведений процес згідно якого господарська операція повинна починатися з належного документального оформлення і її майбутнє відображення в бухгалтерському обліку можливе тільки на його підставі.

У сучасній світовій економіці споживачі звикли бачити товари з усіх куточків світу у своїх місцевих продуктових магазинах та роздрібних магазинах. Ці закордонні товари - або імпорт - надають споживачам більше можливостей. І оскільки вони, як правило, виготовляються дешевше, ніж будь-який еквівалент вітчизняного виробництва, імпорт допомагає споживачам керувати своїм напруженим бюджетом домогосподарств.

Діяльність країни-імпортера та експортера може впливати на її ВВП, обмінний курс, рівень інфляції та процентні ставки.

ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» є компанією, яка здійснює діяльність в сфері імпорту, тобто для підприємства важливо стежити за зростанням рівня імпорту та зростання торгового дефіциту, що можуть негативно позначитися на обмінному курсі.

І в свою чергу слабка внутрішня валюта стимулює експорт та робить імпорт дорожчим, а навпаки, сильна внутрішня валюта гальмує експорт та робить імпорт дешевшим.

Коли в країну надходить надто багато імпорту стосовно її експорту - це товари, що відправляються з цієї країни до іноземного пункту

призначення - це може спотворити торговий баланс країни та знецінити її валюту.

Девальвація валюти країни може мати величезний вплив на повсякденне життя громадян країни та підприємців, оскільки вартість валюти є одним з найбільших факторів, що визначають економічні показники країни та її валовий внутрішній продукт.

Підрядна діяльність фірми полягає в тому, що вона бере на себе роль постачальника та підрядника для постачання повного обладнання та будівництва об'єктів.

Як постачальники, компанія уклала контракти з субпостачальниками обладнання та матеріалів.

Як підрядники, вона залучила будівельних та монтажних підрядників для виконання робіт.

ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» тісно співпрацює з банками і фінансує постачання за рахунок власних або позикових коштів.

Найвідповідальнішою процедурою укладання контракту у зовнішньоторговельних операціях на контрактній основі є визначення виробничого ланцюга.

Виробничий ланцюг, в економічній науці - аналітичний інструмент, що використовується для розуміння природи виробничого процесу (включаючи виробництво товарів і послуг) та його трансформацій.

Поняття виробничого ланцюга та виробничої мережі часто використовуються як взаємозамінні. Однак, принаймні на аналітичному рівні, можна розрізнити виробничий ланцюг як термін, що характеризує виробничий процес загалом, що включає різні види діяльності у виробничій системі, які можуть виконувати різні організації, та виробничу мережу як термін, що характеризує мережа взаємовідносин всередині та між фірмами.

Виробничий процес - це послідовність виробничої діяльності, що веде до кінцевого використання - іншими словами, ланцюжок пов'язаних функцій. Кожен етап додає цінності виробничій послідовності. Отже, виробничі

ланцюги часто називають «ланцюгами з доданою вартістю» або «вартістю». Етапи в ланцюжку пов'язані між собою набором транзакцій.

При виконанні підрядних робіт застосовуються загальні ціни на весь обсяг замовлення та окремі тарифи для вимірювання робіт. Одиничні ціни, які застосовуються, як правило, для великих обсягів робіт, можуть бути жорсткими, тобто не мінливими протягом усього періоду виконання замовлення, або розсувними, залежно від зміни вартості матеріалів та заробітної плати.

У розрахунках за контрактними роботами застосовувались ціни, визначені системою «вартість плюс винагорода» (кісткова камбала). За цією системою підрядна робота оплачується за їх фактичною вартістю для підрядника, збільшеною на середню винагороду, що приносить прибуток для капіталу, внесеного підрядником.

При такому визначенні ціни підрядник надає замовнику всі рахунки на придбання матеріалів, оренду будівельного, монтажного та іншого обладнання, а також витрати на заробітну плату.

З метою заохочення підрядників зменшити витрати та пришвидшити завершення робіт, система «витрати плюс винагорода» може бути відповідно посилена цільовою ціною та цільовим періодом. Використовуючи систему розрахунків «цільова ціна», підрядник та замовник підписуючи договір, узгоджують загальну кошторисну ціну всього обсягу робіт.

Якщо фактичні виплати за виконану роботу перевищують "цільову ціну", встановлену в контракті, розмір винагороди пропорційно зменшується на відповідну суму. Якщо виплати нижче цільової ціни винагорода збільшується. У той же час економія розподіляється між замовником та підрядником у визначеній пропорції. За цільовий період визначається час завершення робіт. У разі дострокового виконання, замовник сплачує підряднику певну суму премії. Зі збільшенням періоду роботи замовник віднімає узгоджену суму із винагороди.

Норма винагороди зазвичай встановлюється в межах середньої норми рентабельності капіталу, вкладеного в будівництво контрактів, і на 30-40% перевищує ставки позик банків.

Для виконання своїх зобов'язань ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» часто залучають субпідрядників для виготовлення обстежень, будівельних, транспортних, монтажних та інших робіт.

Компанія імпортує з таких країн як Китай, Турція, США, Польща.

Фірми-субпідрядники укладають контракти на умовах, які в принципі не відрізняються від умов основного контракту між замовником та головним підрядником (генеральним підрядником). Тим не менше, такі контракти повинні підпорядковуватися правовим нормам країн-імпортерів, і тому іноземні адвокати повинні брати участь у їх укладанні для консультацій.

Контракт - це угода, на підставі якої підрядник (продавець) зобов'язується продати замовнику (покупцеві) товар та виконати певний комплекс супутніх робіт відповідно до індивідуальних вимог замовника. Товар може виступати як робота, яку виконує підрядник відповідно до індивідуального завдання замовника.

Предметом договірних контрактів завжди є робота, яку виконує підрядник. Контрактні контракти охоплюють пошукові та проектні роботи, розробку проекту, виготовлення машин та обладнання, будівництво заводів, фабрик, мостів, доріг, портів та інших будівельних майданчиків, надання консультаційних та індивідуальних послуг.

Робота за контрактом строго індивідуальна. Найпоширеніший він був при формулюванні наукових та виробничих завдань. Суттєвою особливістю контрактних контрактів є повна відповідальність підрядника за всі етапи робіт, якість та терміни доставки робіт до замовника. Зовсім не важливо, з чийх матеріалів замовник виконує договір і кого він додатково залучає до роботи на будь-якому його етапі.

2.3 Синтетичний та аналітичний облік зовнішньоекономічної діяльності

Господарська діяльність відображається в системі бухгалтерського обліку з різним ступенем деталізації. У зв'язку з цим розрізняють синтетичний (від грецького *synthetikos* - зведений, узагальнений) та аналітичний (від грецького *analytikos* - розкладання) облік.

ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» розподіляє первинну документацію між синтетичними та аналітичними регістрами.

Головною особливістю синтетичного обліку є його узагальнення без поділу на конкретні специфічні та єдині характеристики, а також управління ним лише в грошовому вимірнику.

До синтетичних рахунків належать об'єкти бухгалтерського обліку, які відображають тільки узагальнені показники.

Облік у цій системі рахунків називається "синтетичний облік". Всі дані тут мають лише грошовий вираз.

Прикладами синтетичних рахунків є рахунки:

- основні засоби;
- виробничі запаси;
- нематеріальні активи;
- розрахунки з постачальниками та підрядниками та інші.

Згідно з затвердженою Національним банком України Інструкцією про порядок здійснення контролю за експортними, імпортованими операціями від 24.03.99 р. № 136 при перетині митного кордону України ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» повинна подавати вантажно митну декларацію, яка засвідчує здійснення поставку продукції [24].

В митній декларації в іноземній валюті вказана митна вартість, яка враховується для нарахування податків та зборів, розрахунку сум штрафних санкцій та інших стягнень імпортованого товару в яку крім договірної вартості включаються також витрати і ризик покупця, проведені за межами митного кордону України і підтверджені відповідними документами [25].

При здійсненні повної передоплати ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» до первісної вартості імпортованих товарів включається фактурна вартість і дана вартість визначається за курсом Національного банку України на дату сплати авансу, а не на дату їх фактичного митного декларування. Відобразимо імпорт продукції ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» в бухгалтерському обліку при 100% передоплати у Таблиці 2.1:

Таблиця 2.1

Відображення імпорту продукції ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» в бухгалтерському обліку при 100% передоплати

Господарська операція	ДТ	КТ	Сума
Перераховано нерезиденту передоплату за товар (24302,59 x 24,87)	371	312	604578,5
Перераховано митним органам кошти на сплату митних платежів:			
мито (25302,59 x 24,87 x 5%)	377	311	314637,7
ПДВ ((25302,59 x 24,87) + 314637,7) x 20%)	377	311	188782,6
Оплачено послуги митного брокера	642	311	10000
Перераховано оплату за послуги міжнародного перевезення	377	311	20000
Відображено суму «ввізного» ПДВ у складі ПК (оформлено МД)	641	377	188782,6
Оприбутковано товар (25302,59 x 24,53)	281	632	596142,5
Віднесено на збільшення первісної вартості товару:			
суму ввізного мита	281	377	314637,7
вартість послуг митного брокера	281	685	10000
Вартість міжнародного перевезення	281	631	20000
Відображено залік заборгованостей з митним брокером	685	377	10000
Відображено залік заборгованостей з перевізником	631	377	20000

Отже, часткова передоплати частини поставки, що вже оплачена оцінюється за курсом Національного банку України на дату авансу, а решта – за курсом на дату поставки.

При синтетичного обліку ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» для імпорتنних операцій використовує рахунки 28, 632, 371, 31.

ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» займається імпортом і контрактна вартість товару визначена в іноземній валюті.

Згідно П(С)БО 21 перед зарахуванням товару як активу в баланс його вартість перераховують у гривню за курсом Національного банку України.

Порядок такого перерахунку напряму залежить від того що станеться спочатку:

- визнання товару активом;
- перерахування оплати.

Покажемо перерахунок вартості імпортного товару в національну валюту у Таблиці 2.2:

Таблиця 2.2

Перерахунок вартості імпортного товару в національну валюту

Подія	Курс перерахунку	Курсові різниці
оприбуткування товару	курс НБУ на дату визнання його активом	Розраховуємо, бо монетарна заборгованість перед нерезидентом
перерахування плати за товар	аванс відображають за курсом на дату перерахування, потім вартість визначаємо за курсом на дату сплати авансу	Не розраховуємо, бо немонетарна товарна заборгованість

[Складено за 26]

Аналітичним обліком вважають бухгалтерський облік, який ведеться в особових, матеріальних та інших аналітичних бухгалтерських рахунках, групуючи детальну інформацію про майно, зобов'язання та господарські операції в межах кожного синтетичного рахунку.

Завдяки рахунку аналітичного обліку можна побачити конкретні данні про кожного постачальника, покупця, боржника, позикодавця, кількість позицій матеріалів та готової продукції тощо.

Облік проводиться як в натуральних величинах (кілограмах, метрах тощо) так і в грошовій формі.

До аналітичних рахунків належать ті, які відкриті для розвитку синтетичних рахунків та накопичення певних даних. Такий рахунок називається «аналітичним».

У цій системі розрахунки проводяться як у вартісному вираженні, так і в трудових та природних одиницях. Запис господарських операцій проводиться лише на підставі первинної документації. Це є основою для визначення даних, на яких базується синтетичний облік.

Аналітичний облік в ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» ведеться за країнами, покупцями або номерами контрактів.

Накопичення інформації проводиться на картках бухгалтерського обліку (матеріали, основні засоби, кредитори, боржники), у виписках (платіж, розрахунки, матеріали, залишок), в головних книгах [27].

Вся інформація групується, накопичується, а отримані результати відображаються в узагальнюючих журнальних замовленнях, машинних схемах, головній книзі необхідних для ведення синтетичного обліку.

Серед набору даних, необхідних для ведення бухгалтерського обліку, однією з найважливіших є інформація про основні фонди. Найпоширенішою формою носія інформації про них є інвентарні картки.

Синтетичний та аналітичний облік основних засобів ведуть особи, які відповідають за їх безпеку в місці знаходження (матеріально відповідальні особи).

Інвентарні картки часто використовуються для групового обліку подібних предметів, які мають однакові характеристики, вартість, призначення, а також входили в дію одночасно.

Відповідно до базисних умов поставки основою облікової вартості імпортованих товарів ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» є контрактна вартість, виражена у валюті, обумовленій контрактом.

Аналітичний та синтетичний облік тісно пов'язані між собою. Таким чином, сума початкового та кінцевого балансу, дебетового та кредитного оборотів будь-якого з аналітичних рахунків дорівнює сумі початкового та кінцевого залишків, дебетових та кредитних оборотів будь-якого синтетичного рахунку.

Однак лише синтетичного обліку недостатньо для вирішення багатьох конкретних завдань оперативного управління господарською діяльністю.

Тому в усіх бухгалтеріях аналітичний облік ведеться при розробці кожного синтетичного обліку.

2.4 Напрями удосконалення методики та організації обліку зовнішньоекономічної діяльності

Ведення обліку зовнішньоекономічної діяльності на ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» організовано доцільно, проте можливі корективи, які змогли б підвищити результати діяльності:

1. Розширити субрахунок 281 «Товари на складі» аналітичними рахунками (Рис. 1.6).

Рис. 2.2 Аналітичні рахунки до субрахунку 28

2. Облік імпортованих операцій здійснюється на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», а отже можна навести наступні субрахунки:

- 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»;
- 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками».

3. В облікову політику ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» необхідно додати пункт про правила Інкотермс про відповідальність за ризики надходження, накопичення та розподілу витрат під час перевірки транспортування, страхування, збереженням товарів тощо (Рис. 2.3).

Рис. 2.3 Складові імпорتنих операцій

4. Для удосконалення обліку імпорتنих операцій на ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» необхідно навести оцінку імпортованих товарів.

Згідно 9 П(С)БО 9 «Запаси» імпорتنі товари оприбутковують за первісною вартістю, яка складається із фактичних витрат (Рис. 2.4).

Рис. 2.4 Фактичні витрати імпортованих запасів

5. Також до облікової політики доцільно додати інформацію про можливість відокремленого обліку стосовно витрат для окремих партій у частині ТЗВ.

ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» використовує метод прямого віднесення до для сум собівартості імпорتنих товарів, але цей метод не завжди можна використати, наприклад, для ТЗВ та інших витрат через залежність від структури та умов кожної імпортованої партії товарів.

6. Також необхідно розписати відображення суми ТЗВ:
- включати до собівартості придбаних запасів;
 - показувати загальною сумою на окремому субрахунку рахунків обліку запасів (Рис. 2.5).

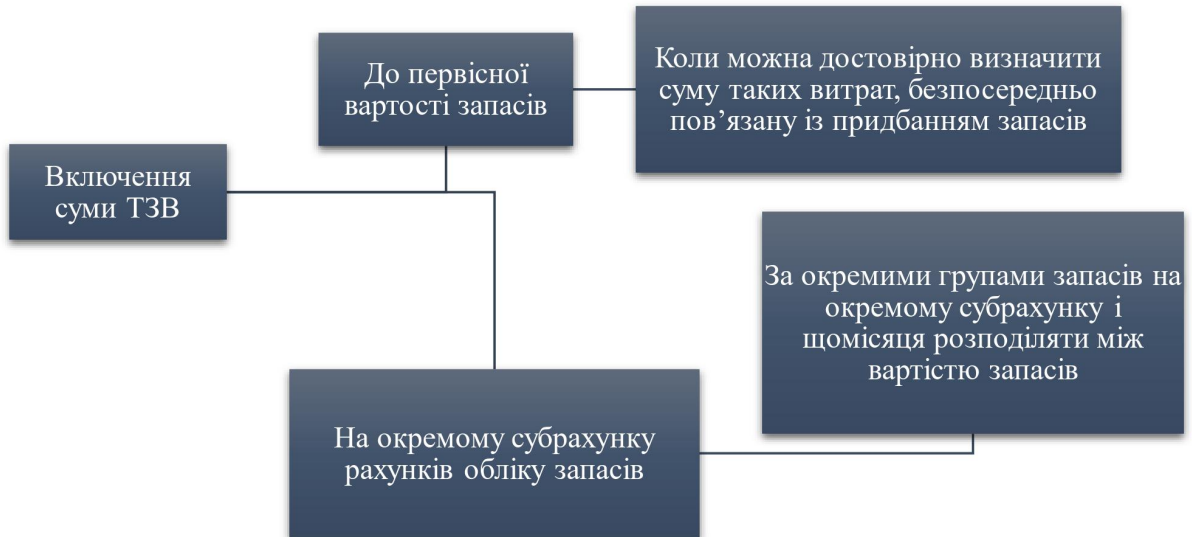

Рис. 2.5 Відображення суми ТЗВ

7. ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» необхідно більше звернути увагу на планування зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві. План зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» може включати наступні розділи (Рис.2.6):

Рис. 2.6 План зовнішньоекономічної діяльності на прикладі ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Підставою для складання плану зовнішньоекономічної діяльності є зовнішньоторговельний контракт, що регулює відносини підприємства України ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» з іноземним партнером.

Концепція постійного вдосконалення ігнорує ідею, що товари та операції можуть бути «ідеальними». Адже немає такої частинки, яка була б сталою в організації, тому підприємство має постійно розвиватися і шукати способи, якими вона зможе поліпшити свою економічну діяльність.

Тож наведені вище дослідження зможуть покращити становище ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» і в майбутньому полегшить прийняття управлінських рішень для забезпечення доходів і зменшення витрат.

Висновки до розділу 2

Дослідження методики та організації обліку зовнішньоекономічної діяльності підприємства дозволило зробити наступні висновки:

1) Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. N 996-XIV регулює процес здійснення бухгалтерського обліку, зберігання і подання фінансової звітності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» для того, щоб достовірна фінансова інформація своєчасно надавалась користувачам фінансової звітності [22].

2) Облікова політика - це дії та процедури підприємства при складанні фінансової звітності. Облікова політика включає методи, системи вимірювання та процедури подання інформації у фінансовій звітності. Облікова політика дуже важлива для правильного розуміння отриманих даних, наданих у фінансовій звітності.

3) Для ведення бухгалтерського обліку підприємство використовує програму "1С: Бухгалтерія 8.3" для забезпечення друкування оборотно-сальдових відомостей, інших облікових реєстрів за кожний звітний місяць. Для податкової звітності використовувати програмне забезпечення «М.Е.Дос.»

4) При документальному оформленні операцій з зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» діє згідно пункту 1 статті 9 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", що визначає порядок складання та заповнення документів на підприємстві, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність [23].

5) ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» є компанією, яка здійснює діяльність в сфері імпорту, тобто для підприємства важливо стежити за зростанням рівня імпорту та зростання торгового дефіциту, що можуть негативно позначитися на обмінному курсі.

6) Господарська діяльність відображається в системі бухгалтерського обліку з різним ступенем деталізації. У зв'язку з цим

розрізняють синтетичний (від грецького *synthetikos* - зведений, узагальнений) та аналітичний (від грецького *analytikos* - розкладання) облік.

7) ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» розподіляє первинну документацію між синтетичними та аналітичними регістрами.

8) Згідно з затвердженою Національним банком України Інструкцією про порядок здійснення контролю за експортними, імпортними операціями від 24.03.99 р. № 136 при перетині митного кордону України ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» повинна подавати вантажно митну декларацію, яка засвідчує здійснення поставку продукції [24].

9) При здійсненні повної передоплати ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» до первісної вартості імпортованих товарів включається фактурна вартість і дана вартість визначається за курсом Національного банку України на дату сплати авансу, а не на дату їх фактичного митного декларування.

10) Отже, часткова передоплати частини поставки, що вже оплачена оцінюється за курсом Національного банку України на дату авансу, а решта – за курсом на дату поставки.

11) При синтетичного обліку ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» для імпортних операцій використовує рахунки 28, 632, 371, 31.

12) В облікову політику ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» необхідно додати пункт про правила Інкотермс про відповідальність за ризики надходження, накопичення та розподілу витрат під час перевірки транспортування, страхування, збереженням товарів тощо (Рис. 1.7).

13) Підставою для складання плану зовнішньоекономічної діяльності є зовнішньоторговельний контракт, що регулює відносини підприємства України ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» з іноземним партнером.

РОЗДІЛ 3
АНАЛІЗ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ
«ВДМАКС-УКРАЇНА»

3.1 Загальна характеристика системи внутрішнього контролю ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Підприємства приділяють особливу увагу внутрішньому контролю, оскільки він є найважливішим елементом налагодженого механізму управління.

Розробка та впровадження середовища внутрішнього контролю, яке відображає цінності організації, особливо якщо цінності передбачають запобігання шахрайству та створення гармонійного середовища, є життєво важливим для загального стану здоров'я ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА».

Запобігання шахрайству та просування етики є найкращим підходом до досягнення організаційних цілей, зберігаючи зразкову репутацію серед своїх співробітників, клієнтів, зацікавлених сторін, а також у вашій галузі та за її межами.

Одне з найпоширеніших визначень внутрішнього контролю полягає в тому, що це процес, розроблений та запроваджений радою директорів, керівництвом та іншим відповідальним персоналом організації, щоб надати обґрунтовану впевненість у досягненні цілей бізнесу, на думку Комітет організації-спонсорів Комісії Тредвея (COSO).

Система внутрішнього контролю – це організаційна структура, операційні процедури, а також адміністративні методи, які застосовуються керівниками всіх рівнів з тим, щоб забезпечити ефективне виконання програм та адміністративних заходів у відповідності до визначених цілей [27].

Система внутрішнього контролю ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» включає сукупність правил, норм та процедур, які організація впроваджує

для забезпечення керівництва, підвищення ефективності та посилення дотримання політики.

Система внутрішнього контролю, за концепцією COSO та стандартами Інституту внутрішніх аудиторів, складається з п'яти взаємозалежних елементів:

- контрольне середовище і моральний клімат;
- інформаційні системи (збір і аналіз інформації і передача її за призначенням);
- процедури контролю;
- оцінка ризику;
- моніторинг і виправлення помилок (Рис. 3.1).

Рис. 3.1 Система внутрішнього контролю ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Так як ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» організація, яка відноситься до малого бізнесу, тому власник-менеджер Сігалов Михайло Борисович контролює всю діяльність свого бізнесу за допомогою свого особистого нагляду та безпосередньої участі.

Власник зазвичай купує необхідні ділові матеріали та інші об'єкти нерухомості.

Він сам дає призначення співробітникам, виконує з ними контракт шляхом обговорення, а також постійно стежить за їх діяльністю.

Сам підписує чеки на виплати різними контрагентам, тому він має уявлення для яких товарів, активів та послуг він підписує.

Але з розширенням бізнесу необхідне призначення додаткових працівників та офіцерів, а сфера бізнесу також розширюється.

За таких умов стає практично неможливим виконувати всі види діяльності бізнесу, які взяв на себе керівник, тож його загальний контроль, як правило, зменшується.

За таких обставин введення внутрішнього контролю стає важливим.

Важливою складовою організації обліку зовнішньоекономічної діяльності є рахунки.

Для кожного синтетичного рахунку може бути відкрито необмежену кількість аналітичних рахунків, потреба в яких може бути викликана особливістю економічних операцій.

На деяких рахунках між синтетичними та аналітичними рахунками передбачені проміжні рахунки - субрахунки.

До синтетичних рахунків належать ті, що відображають тільки узагальнені показники всіх об'єктів бухгалтерського обліку. Облік у цій системі рахунків називається «синтетичний облік». Всі дані тут мають лише грошовий вираз.

Наприклад, на синтетичному рахунку 201 «Сировина і матеріали» є такі субрахунки:

- 201/1 «Сировина та матеріали»;
- 201/2 «Закуплені напівфабрикати».

Синтетичні рахунки, в яких може бути відсутність аналітичного обліку, включають насамперед рахунки, що враховують рух матеріальних цінностей, а також рахунки, що відображають взаєморозрахунки підприємства з фізичними та юридичними особами (36, 37, 63, 68).

Наприклад, відсутність бухгалтерського обліку на рахунку «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» можуть сприяти розкраданню, прихованому шляхом невиправданого переказу коштів будь-якої сторонніх організацій, де ця сума заздалегідь переводиться в готівку і призначається співучасникам.

Якщо аналітичний облік недоступний для тих статей балансу, де він повинен вестись, неможливо використовувати його для ефективного управління господарською діяльністю та забезпечення контролю за рухом та збереженням цінностей, що знаходяться в руках конкретних фінансово відповідальних осіб.

Часто таку ситуацію можна створити навмисно, щоб отримати пересортування, приховування крадіжки. У цій ситуації злочини можуть залишатися невизначеними протягом тривалого часу.

Бувають також випадки навмисного нехтування аналітичним обліком, який може бути використаний для приховування грошових сум у зв'язку з нерозшифрованим залишком синтетичного рахунку.

Наприклад, може бути свідомо відмова вести аналітичний облік для синтетичного рахунку «Розрахунки з іншими кредиторами».

Виявлення недоліків в аналітичному обліку свідчить про те, що вони вчиняються працівниками бухгалтерії навмисно з метою сприяння подальшому приховуванню розкрадання шляхом пересортування, здійсненого їх співучасниками - фінансово відповідальними особами.

Кілька складних синтетичних рахунків без проміжних груп безпосередньо пов'язані з аналітичними рахунками. Така система бухгалтерського обліку не завжди дає можливість отримати необхідні показники, оскільки серед синтетичних рахунків є ціла група аналітичних рахунків.

Система внутрішнього контролю запроваджена для уникнення помилок та шахрайства та для систематичного контролю підприємницької діяльності.

Система внутрішнього контролю складається з трьох компонентів:

1. Контроль навколишнього середовища: ставлення, пильність і завзяття директорів, менеджерів та акціонерів відображаються через екологічний контроль.

2. Система бухгалтерського обліку: означає процедури та записи, за допомогою яких здійснюється ідентифікація господарських операцій, класифікація, узагальнення, складання звітів та аналіз для своєчасного подання правильної інформації.

3. Процедура контролю: додаткова політика та процедури, прийняті діловими органами для забезпечення досягнення конкретної мети бізнес-організації.

До процедур контролю відносять:

1. належне делегування влади;
2. розподіл відповідальності;
3. підготовка та використання документів;
4. прийняття адекватних заходів безпеки для захисту об'єктів нерухомості;

5. незалежний контроль за виконанням діяльності.

Система внутрішнього контролю не тільки запобігає підробці, а й виконує наступні завдання:

1. Організація бізнесу реалізує свою політику, дотримуючись чинних законів країни.

2. Співробітники та службовці виконують покладені на них обов'язки для підвищення ефективності виконання робіт.

3. Фінансова звітність надає правильну та достовірну інформацію для ведення належних рахунків.

Отже, загальна політика та плани, прийняті керівництвом ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» для належного здійснення підприємницької діяльності в системою внутрішнього контролю проведені доцільно.

3.2 Методика аудиту зовнішньоекономічної діяльності

З методології аудиту зовнішньоекономічної діяльності виходить її методика, яка є сукупністю певних способів і прийомів дослідження відповідно до специфіки об'єкту її пізнання.

Таким чином методологію аудиту зовнішньоекономічної діяльності можна розподілити на два етапи:

- сам процес аудиту;
- зовнішньоекономічну діяльність в якій власне і функціонує аудит

(Рис. 1.12).

Методику аудиторської перевірки зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» можна розділити на чотири етапи (Рис. 3.2).

Рис. 3.2 Методика аудиторської перевірки зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» здійснює моніторинг аудиторської діяльності на основі рекомендації Ради керуючих EUROSAI (Європейської організації вищих органів фінансового контролю), яка для вдосконалення управління підприємством пропонує 5 етапів (Рис. 3.3).

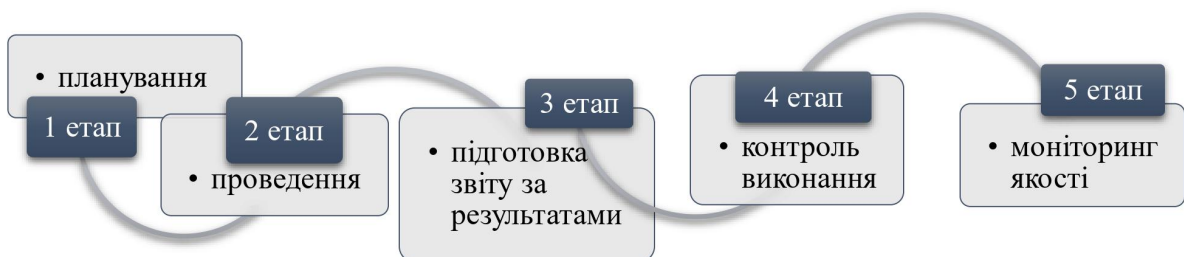

Рис. 3.3 Етапи EUROSAI

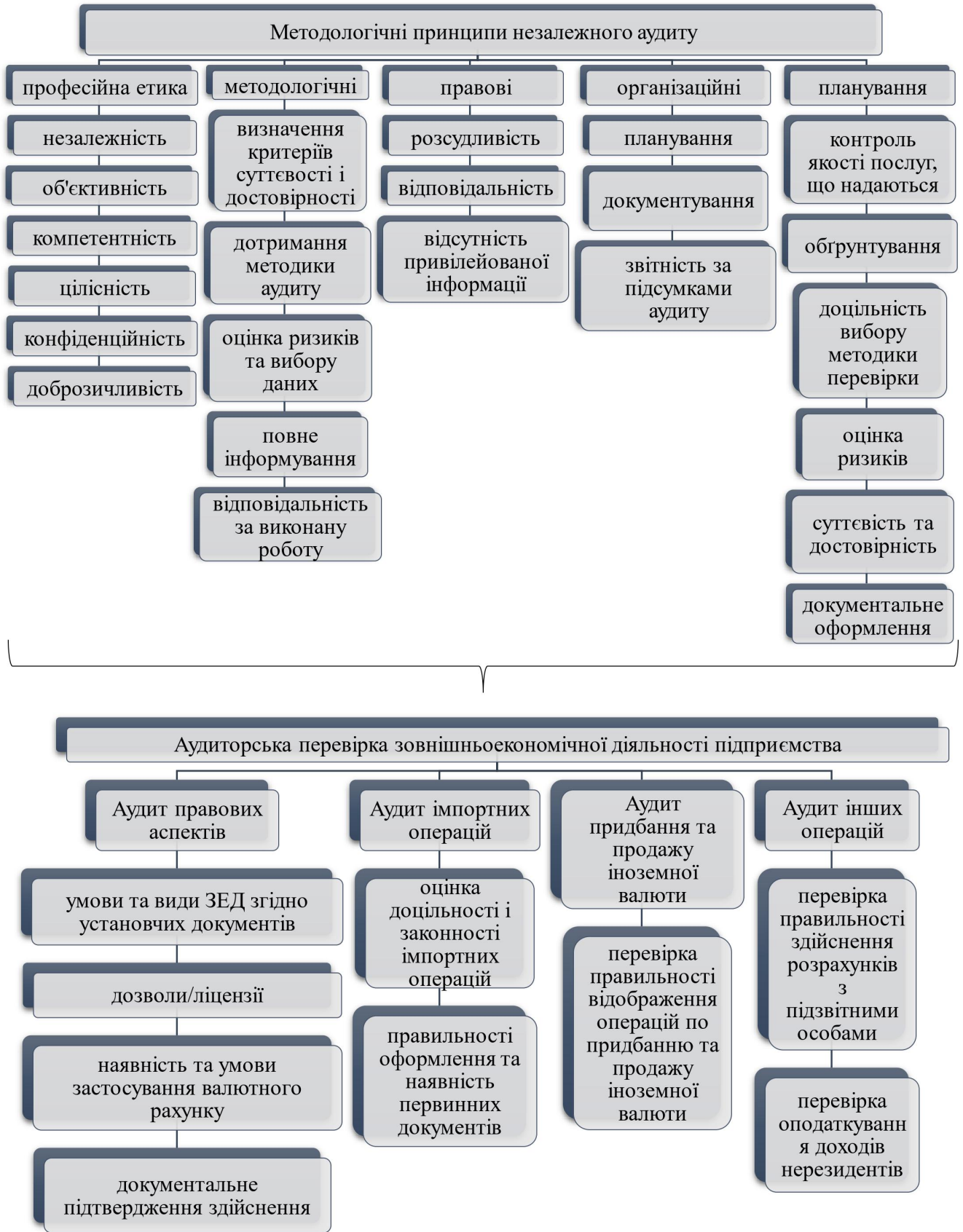

Рис. 3.4 Методика аудиту зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Можна виділити наступні причини існування аудиту зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві, зокрема:

- неосвідченість користувачі фінансової інформації в сфері зовнішньоекономічної діяльності та вільного доступу до даних бухгалтерського обліку, тому для уникнення збитків виникає необхідність запрошувати аудиторів для складання та перевірки ведення документації підприємства;

- ведення суб'єктами складних видів операцій в зовнішньоекономічній діяльності вимагають відповідного правильного документального забезпечення та зображення в бухгалтерському обліку відповідно до вимог чинного законодавства, саме за допомогою послуг аудиторів можна одержати інформацію про такі операції;

- результати аудиторської перевірки дають змогу підтвердити вірогідність та повноту фінансової інформації, що необхідно для прийняття суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності важливих рішень.

Після визначення параметрів аудиту ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» визначив підходи щодо проведення самого аудиту на підприємстві для забезпечення ефективності здійснення самого аудиту.

Під підходами ефективності аудиту розуміють чітко визначені методи його проведення, згідно яких буде здійснюватися збирання фактичних даних і доказів.

При підготовці програми аудиту згідно Методики Розрахункової палат України ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» обирає методи його проведення, відповідно до яких буде здійснено збір фактичних даних і доказів:

- аналіз організація роботи;
- перевірка результатів роботи;
- аналіз конкретних ситуацій;
- аналіз наявних даних;
- обстеження.

Також Міжнародні стандарти аудиту ISSAI 3000 тракують переваги і недоліки методів збору інформації (Таблиця 3.1)

Таблиця 3.1

Переваги і недоліки методів збору інформації

Метод	Переваги	Недоліки
Анкетування, опитування, контрольні переліки	анонімно; недорогий для адміністрування; легко порівнювати та аналізувати; можна отримати багато інформації; багато зразків для опитування.	результати можуть бути ненадійними; відсутня персоналізація; потрібна вибірка експертів; немає повної історії питання.
Інтерв'ю	спектр і глибину інформації; можливість бути більш гнучким.	багато часу; важко аналізувати та порівнювати; дороговизна.
Аналіз документації	вичерпна інформацію; не перериває процес та не відволікає осіб, залучених до нього; інформація вже є в наявності; існує кілька упереджень з приводу інформації	багато часу; інформація може бути неповною; повинно бути ясно, про те, що шукається; засоби для отримання даних не гнучкі і є обмеження на те, що вже існує
Спостереження	можливість отримати інформацію про те, як програма насправді виконується; може адаптуватися до подій, які відбуваються	важко інтерпретувати; може бути складним для класифікації спостережень; може впливати на поведінку учасників програми; може дорого коштувати
Фокус-групи	швидке і надійне отримання вражень; широкий і глибокий діапазон інформації в короткі терміни; передача ключової інформації	важкість аналізу; потрібен посередник; важко узгодити графік

[Складено за 29]

Для ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» аудит розрахунків імпортних операцій доцільно проводити в наступній послідовності [30]:

- аудит залишків за імпортними операціями та відповідність їх регістрам аналітичного і синтетичного обліку;

- виявлення простроченої дебіторської та кредиторської заборгованості, а також причин та умов їх виникнення;

- перевірка законності та правильності нарахування та стягнення пені за порушення строків розрахунків з контрагентами у зв'язку з несвоєчасним отриманням товарів або несплатою коштів;

- перевірка відповідності ведення обліку за операціями імпорту та безпосередньо господарських операцій відповідно до правил та інструкцій, встановлених законодавством;

- перевірка щодо правильності відображення в обліку товарів імпорту в бухгалтерському обліку відповідно до первинних документів;

- з'ясування відповідності розрахунків договорам;

- перевірка правильності відображення сум податків в обліку, що були сплачені: мита, митних зборів під час розмитнення, ПДВ, правильності їх обчислення;

- перевірка наявності організації внутрішньогосподарського контролю з контрагентами за розрахунками;

- дослідження правильності відображення розрахунків з постачальниками в бухгалтерській і статистичній звітності;

- дослідження правильності паралельного обліку курсових різниць, які виникають під час здійснення операції та в результаті перерахунку сум господарських операцій на останнє число звітного періоду.

Методика аудиту зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» розроблена на основі основних законодавчих актів і сприяє уникненню помилок та збитків.

3.3 Факторний аналіз та моделювання ефективного формування та використання зовнішньоекономічної діяльності

Одне з важливих завдань дослідження розвитку зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств полягає в розгляді впливу різних факторів, а саме внутрішніх та зовнішніх факторів, які спонукають або гальмують структурні підрозділи підприємства у здійсненні активної ЗЕД підприємства.

В процесі розгляду внутрішніх та зовнішніх факторів, які впливають на активізацію імпортного потенціалу підприємства, необхідно найбільш повно розкрити роль кожного фактору у зміні поточної тенденції розвитку, яка складається на підприємстві (Рис. 1.16).

Якщо звернути увагу на процеси реформування економіки України, то слід зазначити, що в сучасних умовах непросто одночасно сприяти розвитку всіх галузей промисловості, підвищенню обсягів виробництва товарів підприємств з урахуванням тих умов, які висуває вітчизняним товаровиробникам зовнішній ринок. Не винятком є також промисловість, яка є одним з потужних виробничих комплексів країни, що має значні можливості щодо виробництва продукції не тільки на вітчизняний ринок, але й на зовнішній.

Для ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» сьогодні досить гостро стоять питання розширення асортиментної політики, підвищення якості продукції за рахунок впровадження інноваційних проектів у виробництво, залучення інвестицій, що сприятиме налагодженню зв'язків співробітництва з іноземними партнерами та споживачами.

Об'єктом оподаткування акцизного збору при його нарахуванні є митна вартість товарів.

При імпортуванні товарів ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» здійснює розрахунок податку на додану вартість за ставкою 20 % за формулою:

$$C_{\text{ПДВ}} = (B + C_{\text{м}} + C_{\text{а}}) \times \frac{\text{П}}{100}, \quad (3.1)$$

де $C_{\text{ПДВ}}$ – сума податку на додану вартість;

V – митна вартість товару;

C_m – сума мита;

C_a – сума акцизного збору;

Π – ставка податку на додану вартість (20%)

Відрізнити, коли слід відображати доходи, а коли – витрати, можливо виходячи із економічних наслідків операції (Рис. 3.5).

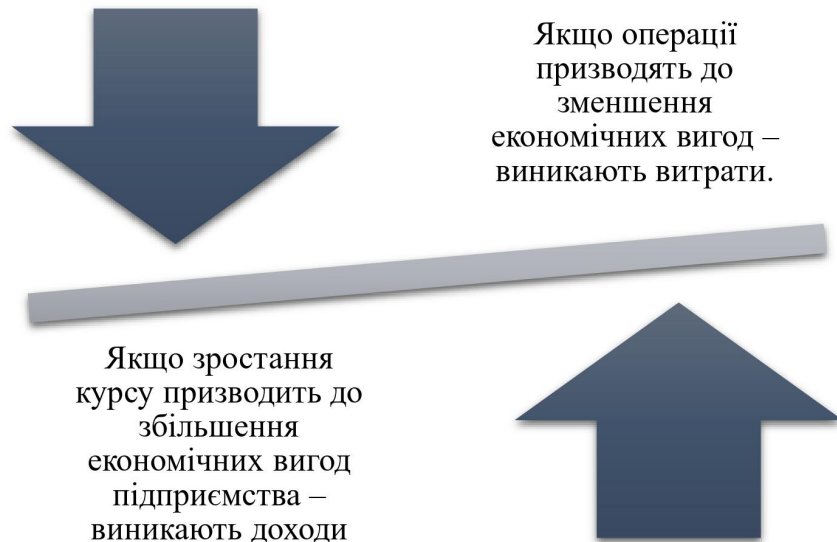

Рис. 3.5 Відображення доходів і витрат в зовнішньоекономічній діяльності

Дане питання досліджувало багато вчених, але найбільш чітко розмежовує показники ефективності діяльності на дві великі групи О.П. Гребельник.

До першої групи автор відносить показники, що характеризують абсолютну величину економічного ефекту і визначаються як різниця між результатом та витратами, а також порівняльні показники ефективності, які визначаються як відношення результату до витрат щодо варіанта зовнішньоекономічних контрактів.

До другої групи входять показники, що характеризують доцільність участі підприємства в зовнішньоекономічних зв'язках підприємств: показники локальної ефективності, які розраховуються з використанням чинних внутрішніх цін; показники загальноекономічної ефективності, які розраховуються на підставі розрахункових цін [31].

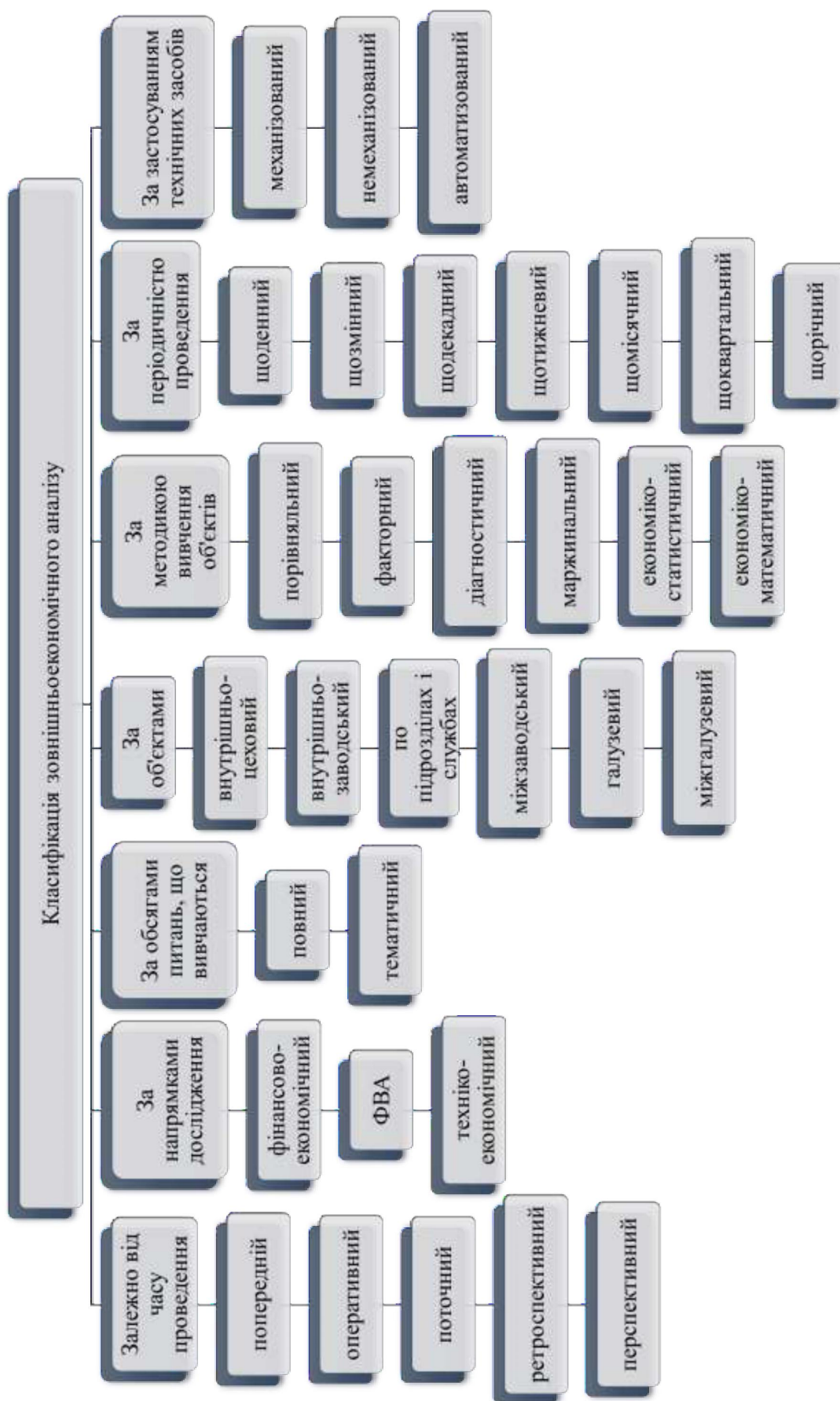

Рис. 3.6 Класифікація зовнішньоекономічного аналізу

До методів і методики аналізу зовнішньоекономічної діяльності можна віднести наведені на рис. 3.7:

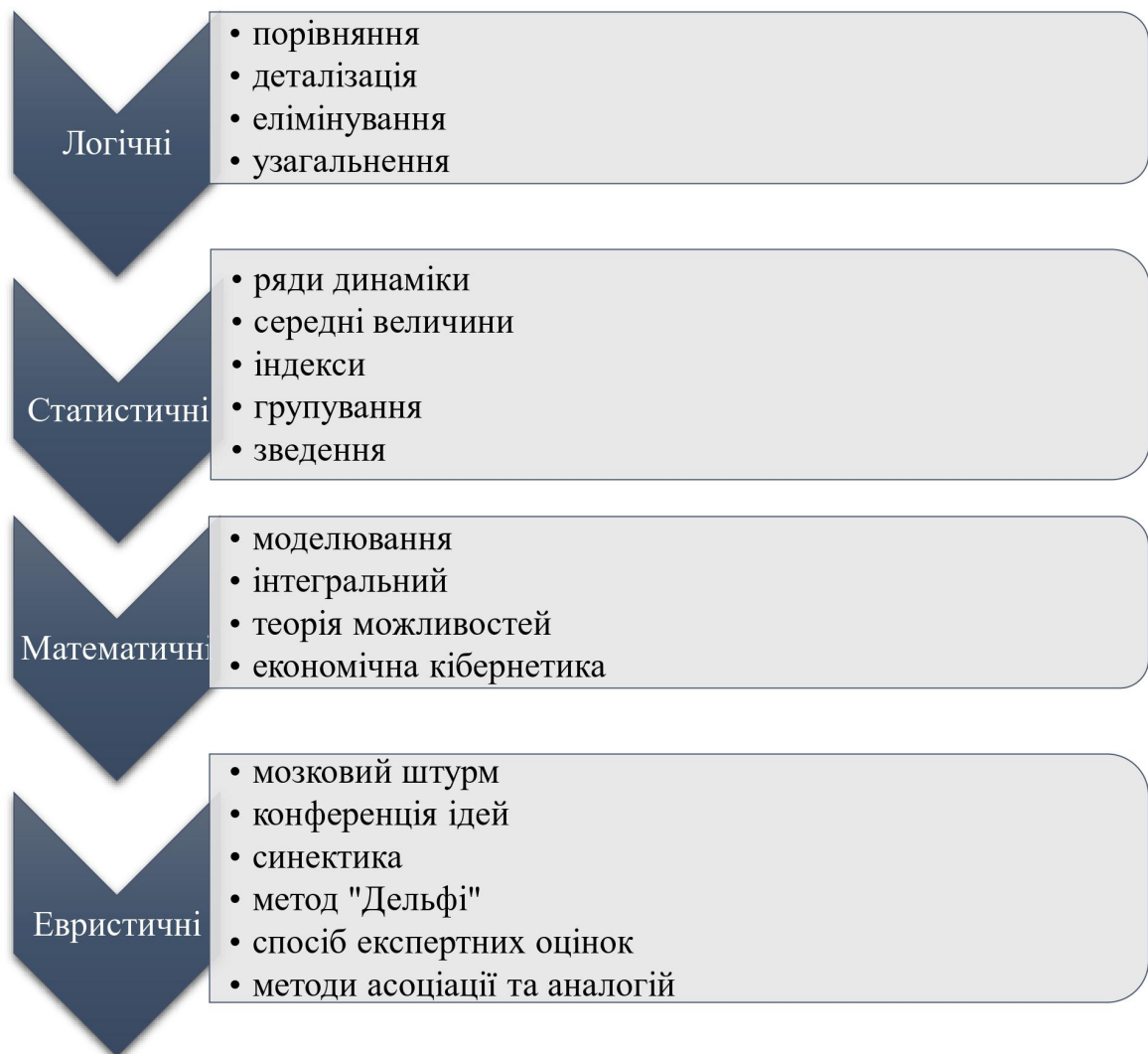

Рис. 3.7 Методи і методика аналізу зовнішньоекономічної діяльності

Аналіз імпортних операцій ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» проводить за наступною схемою :

- 1) порівняння обсягів імпорту з попереднім періодом для визначення кількісних та якісних змін;
- 2) порівняння структури імпорту (по видам продукції);
- 3) оцінити виконання плану поставок по імпорту в розрізі країн – постачальників;
- 4) аналіз виконання строків контрактів по імпортних операціях;

5) аналіз виконання плану за асортиментом;

б) розрахунок коефіцієнту прострочених термінів за торговими умовами(П);

$$п = \frac{Кп}{Кс}$$
, де Кп - сума прострочених контрактів протягом року Кс- сума контрактів за торговельними зобов'язаннями

Щодо аналізу ефективності імпортних операцій, то на ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» він враховує наступні умови :

- ціна на імпортну продукцію зовнішньо торговельних операторів (ЗТО) зафіксована у валюті експортера або третіх країн.

- ціна за імпортну продукцію ЗТО зафіксована у валюті третіх країн , або експортера ,оплата здійснюється шляхом комерційного кредиту.

Для достовірного аналізу ефективності імпортних операцій потрібно починати з валютної ефективності підприємства.

Показник валютної ефективності імпорту (Ев.і.) розраховується як відношення суми добутків ціни і-го товару на внутрішньому ринку (ЦРВі) і обсягу імпорту і-го товару (КІі) до суми добутків валютної ціни і-го товару (Ці) і обсягу імпорту і-го товару (КІі).

Показник економічної (абсолютної) ефективності імпорту (Ееф.і.) розраховується діленням вартості імпортної продукції на внутрішньому ринку (ВІв.р.) на витрати на придбання імпортної продукції (Ві).

Чим більший цей показник за одиницю, тим ефективніша імпортна діяльність для підприємства.

Показник економічного ефекту імпорту (Ев.і.) розраховується шляхом віднімання від вартості імпортної продукції на внутрішньому ринку (ВІв.р.) витрат на її придбання (Ві).

Отже, чим більше його значення, тим більше підприємство отримує прибутку, а його імпортна діяльність – ефективніша.

Визначення показника економічного ефекту імпорту дає можливість розрахувати показник рентабельності імпорту (Рі) діленням його на суму

витрат на придбання імпортової продукції. Він показує розмір прибутку від реалізації імпорту на 1 грн витрат щодо його придбання.

3.4 Напрями вдосконалення аналізу та внутрішнього аудиту зовнішньоекономічної діяльності

Незважаючи на багато досліджень та творення методичних рекомендацій щодо ведення імпортних операцій зовнішньоекономічної діяльності вони залишаються досить ризиковими. Тому в діяльність ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» вагоме значення для підвищення фінансової стійкості має запровадження системи внутрішнього аудиту.

При плануванні внутрішнього аудиту в ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» повинно враховувати його мету та завдання, які доцільно згрупувати в розрізі ключових об'єктів (Рис. 3.8).

Рис. 3.8 Удосконалення організації обліку імпортних операцій в ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Система обліково-аналітичного забезпечення знаходиться під впливом організаційних аспектів здійснення внутрішнього аудиту.

З урахуванням ключових факторів діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» раціонально створити відділ внутрішнього аудиту, який в подальшому допоможе підприємству ефективніше та продуктивніше здійснювати свою діяльність.

До працівників підрозділу будуть входити його керівник, в особі внутрішнього аудитора, а також його помічник. Ефективна робота означеного підрозділу можлива лише за умови наявності розроблених внутрішніх регламентів.

Служба внутрішнього аудиту повинна діяти на підставі Положення, затвердженого керівником підприємства, підпорядковуватися безпосередньо власнику та захищати його інтереси Додаток.

Для якісного виконання своїх обов'язків служба внутрішнього аудиту повинна бути укомплектована кваліфікованими фахівцями.

Система внутрішнього аудиту на ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» включає в себе такі складові частини (рис. 3.9).

Рис. 3.9 Удосконалення системи внутрішнього аудиту ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Зовнішній аудит є незалежною функцією суб'єкта господарювання, основною функцією якого є висловлення думки щодо точності інформації та фінансової звітності за результатами.

Зовнішній аудит, як правило, застосовується лише до бухгалтерської функції, заснованої на фінансовій заяві; іноді внутрішньому аудиторю доводиться перевіряти систему контролю за допомогою тестів з метою підвищення довіри до перевіреної фінансової звітності.

Сфера інтересів внутрішнього аудиту представлена регулярністю та виконання фінансово-бухгалтерської функції, тоді як зовнішній аудит оцінює про регулярність, щирість та достовірність іміджу рахунків та фінансових звітів.

Внутрішній аудит доповнює зовнішній аудит, оскільки він забезпечує зовнішній аудит з необхідною інформацією, але, в той же час, зовнішній аудит є доповнює внутрішній аудит, особливо якщо аудитор втручав висловлює свою думку висновок щодо фінансової звітності.

Управлінський контроль охоплює наступні цілі:

- Доступність, цілісність, збереження та заходи безпеки будь-якого виду та суми, що зберігаються будь-яким способом;
- Використання матеріалів, виведення з експлуатації та вибуття активів;
- Здійснюється готівкою або через рахунок квитанцій та платежів у леях або за кордоном валюта будь-якого виду, включаючи заробітну плату та відрахування від них та інші зобов'язання перед працівниками;
- Підготовка та обіг первинних документів та техніко- оперативні та бухгалтерські записи.

Для організації внутрішнього контролю витрат на ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» необхідно здійснювати регулярний контроль правильності їх формування.

Можна запропонувати наступні етапи перевірки (Рис. 3.10).

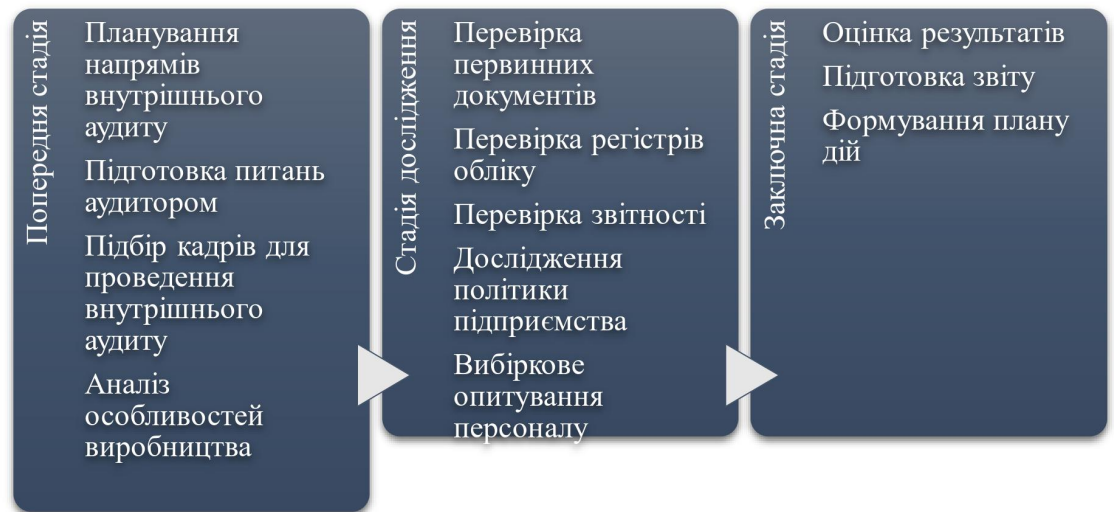

Рис. 3.10 Удосконалення організації внутрішнього контролю ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Джерелами інформації для проведення внутрішнього аудиту ЗЕД в ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» перш за все є значна сукупність документів, що включає митні, складські, технічні, комерційні, транспортні та страхові, а також транспортно-супровідні документи.

Крім того в якості джерел внутрішній аудитор буде використовувати регістри синтетичного та аналітичного обліку, що формуються в системі 1С, інвентаризаційні описи, фінансову звітність та інші документи (законодавчі акти і нормативноправові документи, які регулюють відносини з імпортерами).

Система обліково-аналітичного забезпечення знаходиться під впливом організаційних аспектів здійснення внутрішнього аудиту.

З урахуванням ключових факторів діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» раціонально створити відділ внутрішнього аудиту, який в подальшому допоможе підприємству ефективніше та продуктивніше здійснювати свою діяльність.

До працівників підрозділу будуть входити його керівник, в особі внутрішнього аудитора, а також його помічник. Ефективна робота означеного підрозділу можлива лише за умови наявності розроблених внутрішніх регламентів. Служба внутрішнього аудиту повинна діяти на підставі Положення, затвердженого керівником підприємства, підпорядковуватися безпосередньо власнику та захищати його інтереси.

Для покращення здійснення аудиторських перевірок проведення ефективною внутрішньої аудиторської перевірки ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» може використати наступні методичні прийоми аудиту:

- обстеження, хронометраж і вибіркові спостереження;
- інвентаризація;
- комплексні та тематичні перевірки;
- експертиза;
- прийоми порівняльного і факторного аналізу;
- інформаційне моделювання;
- дослідження документації;
- службове розслідування;
- нормативно-правове регулювання.

Аудит розрахунків з постачальниками за імпортними операціями передбачає перевірку правильності оформлення зовнішньоекономічних контрактів, що визначають права та обов'язки сторін щодо імпортованої продукції та її розрахунків.

Аудит формування вартості імпортованої продукції передбачає перевірку правильності визначення митної вартості товару на підставі його ціни, що встановлена контрактом, а також перевірку не включених до рахунку-фактури витрат.

Це можуть бути витрати на транспортування, вантажно-розвантажувальні послуги, страхування, комісійних і брокерських платежів, що сплачуються підприємствами на умовах їх ввезення. При цьому

перевіряється дійсність цих витрат, що мають бути підтверджені відповідними документами.

Висновки до розділу 3

Дослідження методики та організації аналізу та аудиту зовнішньоекономічної діяльності підприємства дозволило зробити наступні висновки:

1. Система внутрішнього контролю – це організаційна структура, операційні процедури, а також адміністративні методи, які застосовуються керівниками всіх рівнів з тим, щоб забезпечити ефективне виконання програм та адміністративних заходів у відповідності до визначених цілей [27].

2. Система внутрішнього контролю, за концепцією COSO та стандартами Інституту внутрішніх аудиторів, складається з п'яти взаємозалежних елементів:

1. контрольне середовище і моральний клімат;
2. інформаційні системи (збір і аналіз інформації і передача її за призначенням);
3. процедури контролю;
4. оцінка ризику;
5. моніторинг і виправлення помилок.

3. При підготовці програми аудиту згідно Методики Розрахункової палат України ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» обирає методи його проведення, відповідно до яких буде здійснено збір фактичних даних і доказів:

1. аналіз організація роботи;
 2. перевірка результатів роботи;
 3. аналіз конкретних ситуацій;
 4. аналіз наявних даних;
 5. обстеження.
4. Для ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» аудит розрахунків імпортних операцій доцільно проводити в наступній послідовності [30]:

1. аудит залишків за імпортними операціями та відповідність їх регістрам аналітичного і синтетичного обліку;

2. виявлення простроченої дебіторської та кредиторської заборгованості, а також причин та умов їх виникнення;

3. перевірка законності та правильності нарахування та стягнення пені за порушення строків розрахунків з контрагентами у зв'язку з несвоечасним отриманням товарів або несплатою коштів;

4. перевірка відповідності ведення обліку за операціями імпорту та безпосередньо господарських операцій відповідно до правил та інструкцій, встановлених законодавством;

5. перевірка щодо правильності відображення в обліку товарів імпорту в бухгалтерському обліку відповідно до первинних документів;

6. з'ясування відповідності розрахунків договорам;

7. перевірка правильності відображення сум податків в обліку, що були сплачені: мита, митних зборів під час розмитнення, ПДВ, правильності їх обчислення;

8. перевірка наявності організації внутрішньогосподарського контролю з контрагентами за розрахунками;

9. дослідження правильності відображення розрахунків з постачальниками в бухгалтерській і статистичній звітності;

10. дослідження правильності паралельного обліку курсових різниць, які виникають під час здійснення операції та в результаті перерахунку сум господарських операцій на останнє число звітного періоду.

5. З урахуванням ключових факторів діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» раціонально створити відділ внутрішнього аудиту, який в подальшому допоможе підприємству ефективніше та продуктивніше здійснювати свою діяльність.

6. Отже, загальна політика та плани, прийняті керівництвом ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» для належного здійснення підприємницької діяльності в системою внутрішнього контролю взагалі проведені доцільно, а після виконання наведених рекомендацій якість підприємства зросте і допоможе організації збільшити прибуток та зменшити зайві витрати.

ВИСНОВКИ

Результати дослідження дозволяють стверджувати що зовнішньоекономічна діяльність - сукупність організаційних, економічних, промислових і комерційних, операційних та комерційних функцій, орієнтованих на світовий ринок підприємств, з урахуванням обраної зовнішньоекономічної стратегії, форм і методів роботи на зовнішніх ринках.

1. Імпорт – митний режим, відповідно до якого товари ввозяться на митну територію України для вільного обігу без обмеження строку їх перебування на цій території та можуть використовуватися без будь-яких митних обмежень.

2. ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» є компанією, яка здійснює діяльність в сфері імпорту, тобто для підприємства важливо стежити за зростанням рівня імпорту та зростання торгового дефіциту, що можуть негативно позначитися на обмінному курсі.

3. Закон України від 16 квітня 1991 року «Про зовнішньоекономічну діяльність» є Основним законодавчим актом, який регулює ЗЕД суб'єктів господарювання [12].

4. Нормативно-правова база відіграє важливу роль для економічної системи ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» у формі регулювання обліку фінансових результатів, щоб правдиво і обґрунтовано оцінити ризики і суть фінансових результатів.

5. Згідно законодавства імпортно-експортні операції оформлюються наступними документами:

- вантажно-митна декларація;
- акт наданих послуг;
- первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій.

6. Джерелами інформації для проведення внутрішнього аудиту ЗЕД в ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» перш за все є значна сукупність документів,

що включає митні, складські, технічні, комерційні, транспортні та страхові, а також транспортно-супровідні документи.

Крім того в якості джерел внутрішній аудитор буде використовувати реєстри синтетичного та аналітичного обліку, що формуються в системі 1С, інвентаризаційні описи, фінансову звітність та інші документи (законодавчі акти і нормативноправові документи, які регулюють відносини з імпортерами).

Система обліково-аналітичного забезпечення знаходиться під впливом організаційних аспектів здійснення внутрішнього аудиту.

7. З урахуванням ключових факторів діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» раціонально створити відділ внутрішнього аудиту, який в подальшому допоможе підприємству ефективніше та продуктивніше здійснювати свою діяльність.

Отже, за умови комплексного інтегрованого підходу щодо аналізу здійснених зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» ведення імпоротної діяльності сприятиме збільшенню прибутку та зменшенню зайвих витрат .

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Воронкова А. Е. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. / А. Е. Воронкова, В. Г. Лежетьокова, О. В. Свірідова, Ю. С. Погорелов. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://95.164.172.68:2080/kvportal/DocDescription?docid=KvKOBUBibRecord.109219>
2. Гринько Т. В. Особливості сучасних інноваційних процесів підприємств сфери послуг. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2013_1_23
3. Пшик Б. І. Інфраструктура грошового ринку: теоретичні засади дослідження. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2014_2_4.
4. Петкова Л., Проскурін В. Муніципальні інвестиції та кредити. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-90.html>
5. Бутинець Ф. Ф. Розвиток системи бухгалтерського обліку, аналізу і контролю: інтегрований ракурс проблем, 2017, 388 с.
6. Небильцова В.М., Небильцова О.В., Овдій О.В. Облік зовнішньоекономічної діяльності. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/906/4/14-05-5.pdf>
7. Синицина Т.А. Оцінка ефективності системи управління промисловим підприємством, 2015, 211 с.
8. Науменкова С., Міщенко С. Ринок фінансових послуг. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ubs.edu.ua/images/2019/mishchenkopubl.pdf>
9. Губарева І., Бабенко В. Міжнародні розрахунки і валютні операції: конспект лекцій. Харків: видавництво ХНЕУ, 2019. 128 с.

10. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Фінансовий контроль в галузях народного господарства при різних формах власності . М.: Фінанси і статистика, 2010, 136 с.
11. База даних і система аналітики публічних закупівель. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://clarity-project.info/edr/42991196>
12. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16. 04. 1991 року № 959-ХІІ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=959-12>
13. Соркін С. Л. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності: поняття, вимірювання та оцінка, 2011. – 130 с.
14. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності. К.: Центр учбової літератури, 2016, 432 с.
15. Ліпич Л. Г. Фактори впливу на розвиток зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/5_2008/8.pdf
16. Бабій І. В. Вплив факторів на забезпечення зовнішньоекономічної діяльності промислових підприємств. Економіка і суспільство, 2016, 114–118 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-3>
17. Уліда В. Ю. Система державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Державне управління, 2015, 132-139 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUCZUDU_2015_2_20
18. Кириченко О. А. Реформи і зовнішня торгівля. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://gigabaza.ru/doc/98398.html>
19. Дениелс Джон Д., Радеба Ли Х. Міжнародний бізнес: зовнішнє середовище і ділові операції. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://biznesbooks.com/components/com_jshopping/files/demo_products/deniels-dzh-radeba-l-mezhdunarodnyj-biznes.pdf

20. Щербак В. Г., Лозенко А. П. Проблеми проникнення вітчизняних підприємств на зовнішні ринки. *Фінанси України*, 1999, 58-61 с.
21. Кравченко В.Л. Зовнішньоекономічна діяльність: організація, управління, прогнозування. Донецьк, 1999, 496 с.
22. Маталка С. М. Управління ефективністю зовнішньоекономічної діяльності підприємств, 2011, 210 с.
23. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 40. Дата оновлення: 14.10.2014 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
24. Інструкція № 136 — Інструкція про порядок здійснення контролю за експортними, імпорнтними операціями, затверджена постановою Правління Нацбанку України від 24.03.1999 р. № 136. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0338-99#Text>
25. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Закон України від 19.02.1993 р. № 17. Дата оновлення : 06.09.2018 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-93>
26. . Бабій І. В. Вплив факторів на забезпечення зовнішньоекономічної діяльності промислових підприємств. *Економіка і суспільство*, 2016. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-3>
27. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464;
28. Ковальчук Т.Г. Вплив інтеграційних процесів на формування стратегії зовнішньоекономічної діяльності підприємств України, 2016, 55–59 с.
29. Лин Я.І. Міжнародний досвід та національна практика проведення аудиту ефективності використання бюджетних коштів. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*, 2013, с. 55-61.

30. Ю. Г. Козака. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон. Навч. посібник. — 6-те вид., перероб. та доп. / За ред.. — К. : Центр учбової літератури. 2016. 290 с.

31. Котлер, Ф. Основи маркетинга, 2015, 752 с.

Наказ про облікову політику ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Затверджую
Директор ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»
Сігалов М. Б.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ВДМАКС-УКРАЇНА»

Наказ № 01/19

м. Дніпро

«01» червня 2019 року

Про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики підприємства на 2020 рік

Основні відомості про підприємство

Дата реєстрації ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»: 8 травня 2019 року

ЕДРПОУ: 42991196

Юридична адреса: 49041, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, Соборний район, вулиця Стартова, будинок 7, офіс 403

Згідно із Законом України від 16.07.99 р. № 996 "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" із змінами (далі - Закон № 996) і затвердженими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (далі - П(С)БО)

НАКАЗУЮ:

1. При веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності додержуватись основних принципів НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

2. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку на підприємстві, забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів,

реєстрів і звітності на підставі ст. 8 Закону № 996 покласти на керівника підприємства.

3. Для ведення бухгалтерського обліку на підприємстві керівник має право наймати штатного бухгалтера або користуватися послугами бухгалтерських і аудиторських фірм.

4. У разі відсутності на підприємстві штатного бухгалтера відповідальність за ведення бухгалтерського обліку повністю покладено на керівника товариства.

5. Для ведення бухгалтерського обліку використовувати програму "1С: Бухгалтерія 8.3", забезпечувати друкування оборотно-сальдових відомостей, інших облікових реєстрів за кожний звітний місяць.

6. Для податкової звітності використовувати програмне забезпечення «М.Е.Дос.»

7. Забезпечити протягом 2020 року незмінність відображення господарських операцій та оцінки майна.

8. До основних фондів відносити матеріальні активи підприємства, що використовуються для ведення господарської діяльності, термін корисного використання яких перевищує один рік і вартість яких - понад 20 000,00 грн. (без урахування ПДВ).

9. Активи вартістю менше 20 000,00 грн. і з терміном корисного використання більше одного року обліковувати як малоцінні необоротні матеріальні активи (МНМА) і нараховувати на них амортизацію 100%.

10. Матеріальні активи з терміном корисного використання менше одного року, незалежно від їх первісної вартості, обліковувати як малоцінні швидкозношувані предмети (МШП).

11. Амортизацію окремого об'єкта основних засобів розраховувати (прямолінійним методом згідно вимог П(С)БО 7.

12. Амортизацію окремого об'єкта нематеріальних активів розраховувати виходячи з терміну корисного використання і вимог П(С)БО 8, очікуваний термін використання визначається інвентаризаційною комісією

і оформляється актом, який подається в бухгалтерію відповідно до графіка документообігу.

13. Облік основних засобів проводити відповідно до П(С)БО 7. Одиницею обліку вважати окремий об'єкт основних засобів та інших матеріальних необоротних активів. Групування основних засобів в аналітичному обліку встановити відповідно до вимог Інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку.

14. Визнання, оцінку і облік нематеріальних активів проводити відповідно до П(С)БО 8. Одиницею обліку вважати окремий об'єкт нематеріальних активів.

15. Розцінку або уцінку основних фондів, нематеріальних активів, інших матеріальних необоротних активів до їх справедливої вартості проводити один раз на рік станом на 31 грудня або на дату реалізації таких активів у випадку їх продажу.

16. Довгострокові і короткострокові фінансові інвестиції обліковувати відповідно до П(С)БО 12.

17. Визнання, оцінку і облік дебіторської заборгованості здійснювати відповідно до П(С)БО 10, розмір резерву забезпечення покриття втрат від неповернених позичок визначати відповідно до Положення про фінансові послуги.

18. Запаси обліковувати відповідно до П(С)БО 9. Одиницею запасів вважати кожне найменування цінностей. Метод оцінки вибуття матеріалів, товарів, а також інших виробничих запасів - ФІФО (вартість запасів перших за часом надходження). Розцінку або уцінку запасів до їх справедливої вартості проводити один раз на рік станом на 31 грудня або на дату реалізації таких активів у випадку їх продаж.

19. До витрат майбутніх періодів відносити сплачену авансом орендну плату, передплату за періодичні видання, сплачені авансом рекламні послуги, інші витрати, що відносяться до наступного облікового періоду.

20. Встановити максимальний розмір добових для відряджень по Україні в розмірі не вище 400 гривень, за кордон - не вище 80 євро за кожен календарний день.

21. Грошові кошти та інші активи відображати в обліку і звітності згідно відповідних П(С)БО.

22. Зобов'язання відображати відповідно до П(С)БО 11 і визнавати після отримання активів.

23. Власний капітал відображати відповідно до П(С)БО 2 та 5.

24. Доходи і витрати обліковувати відповідно до П(С)БО 15 і 16.

25. Доходи і витрати включати до складу звіту про фінансові результати на підставі принципів нарахування і відповідності та відображати в бухгалтерському обліку і звітності тих періодів, до яких вони відносяться.

26. Податковий облік вести відповідно до вимог податкового законодавства.

27. При необхідності вносити доповнення в облікову політику: зміни вносити згідно нормам П(С)БО 16 «Виправлення помилок та зміни до фінансової звітності».

28. Звітність до державної податкової інспекції та в органи статистики подавати в установлені законодавством терміни.

29. Контроль над виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор

М. Б.

Сігалов ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

Затверджено
Наглядовою Радою/Вищим органом управління

Посвідчено Директором

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СЛУЖБУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ (КОНТРОЛЮ) В
ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА»

(повна назва юридичної особи)

м. Дніпро
2020р.

1. Загальні положення

Це Положення про службу внутрішнього аудиту (контролю), надалі по тексту - Положення, є внутрішнім документом ТОВ «ВДМАКС-УКРАЇНА» професійного учасника фондового ринку (надалі – Ліцензіат) та регламентує порядок та особливості створення і організації роботи в Службі внутрішнього аудиту (контролю) Ліцензіата з урахуванням специфіки його діяльності.

Положення розроблено на підставі Законів України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму», Положення про особливості організації та проведення внутрішнього аудиту (контролю) в професійних учасниках фондового ринку, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України від 19.07.2012 № 996, нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України та інших актів законодавства, а також положень внутрішніх документів Ліцензіата.

1.1. Положення (зміни та/або доповнення до нього), затверджується рішенням наглядової ради Ліцензіата та посвідчуються керівником Ліцензіата.

1.2. У цьому Положенні терміни використовуються у такому значенні:

1.2.1. **Адекватність системи внутрішнього контролю** – це відповідність системи контролю специфічним конкретним умовам та індивідуальному принципу з урахуванням планів і посад окремих керівників та їх особистих якостей, що необхідні для підвищення результативності й ефективності дій.

1.2.2. **Активи Ліцензіата** – це накопичені протягом строку діяльності Ліцензіата ресурси, які в майбутньому приносять економічну вигоду і приводять до отримання прибутку.

1.2.3. **Висновок** – це документ, засвідчений підписом та печаткою ліцензіата, який складається в установленому порядку за наслідками проведення внутрішнього аудиту (контролю) і містить інформацію стосовно повноти та відповідності діяльності ліцензіата чинному законодавству.

1.2.4. **Внутрішній аудит (контроль) Ліцензіата** – це сукупність процедур, які забезпечують достовірність та повноту інформації, яка передається керівництву Ліцензіата та надається наглядовим та виконавчим органами, дотримання внутрішніх регламентуючих документів та зовнішніх нормативних актів при здійсненні операцій Ліцензіатом, збереження активів Ліцензіата і його клієнтів, оптимальне використання ресурсів Ліцензіата, забезпечення чіткого виконання розпоряджень органів управління Ліцензіата в досягненні мети, яка поставлена в стратегічних та інших планах.

1.2.5. **Служба внутрішнього аудиту (контролю) Ліцензіата** (надалі - **Служба**) - це окрема посадова особа, що проводить внутрішній аудит (контроль) Ліцензіата, який підпорядковується наглядовій раді та звітує перед нею.

1.2.6. **Посадова особа** – це особа, на яку покладено коло службових повноважень з проведення внутрішнього аудиту (контролю).

1.2.7. **Уповноважений орган** – Наглядова рада Ліцензіата, яка призначила Службу, та має повноваження щодо підпорядкування та підзвітності їй такої Служби.

2. Цілі Служби

2.1. Служба у взаємодії з Уповноваженим органом та керівництвом Ліцензіата приймає участь в удосконаленні систем управління ризиками, контролю та корпоративного управління з метою забезпечення:

2.1.1. ефективності процесу управління ризиками;

2.1.2. надійності та ефективності системи внутрішнього контролю;

2.1.3. повноти та достовірності фінансової та управлінської інформації;

2.1.4. дотримання Ліцензіатом вимог законодавства.

3. Основні завдання та функції Служби

3.1. Згідно до ст. 15-1 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» до основних функцій Служби відносять:

3.1.1. нагляд за поточною діяльністю Ліцензіата;

3.1.2. контроль за дотриманням законів, нормативно-правових актів органів, які здійснюють державне регулювання фондового ринку, та рішень органів управління Ліцензіата;

3.1.3. перевірку результатів поточної фінансової діяльності Ліцензіата;

3.1.4. аналіз інформації про діяльність Ліцензіата, професійну діяльність його працівників, випадки перевищення повноважень посадовими особами Ліцензіата;

3.1.5. виконання інших передбачених законами функцій, пов'язаних з наглядом та контролем за діяльністю Ліцензіата.

3.3. На Службу покладаються такі завдання:

3.2.1. сприяння розвитку системи внутрішнього контролю Ліцензіата та операційних процедур;

3.2.2. здійснення неупередженої та об'єктивної оцінки фінансової, операційної, інших систем і процедур контролю, оцінка та аналіз виконання посадовими особами і персоналом Ліцензіата Статуту, внутрішніх положень щодо проведення операцій в межах наданих НКЦПФР (ДКЦПФР) ліцензій на право провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів;

3.2.3. впровадження ефективної, достовірної та повної інформаційної системи управління для своєчасного виявлення та усунення недоліків і порушень у здійсненні фінансових операцій Ліцензіата;

3.2.4. надання на схвалення Уповноваженому органу Ліцензіата, керівнику Ліцензіата, інструкції з оцінки та управління ризиками;

3.2.5. своєчасне виявлення порушень та недоліків в діяльності структурних підрозділів, опрацювання оптимальних рішень щодо їх ліквідації та усунення причин виникнення цих недоліків в процесі діяльності Ліцензіата;

3.2.6. виявлення в межах своїх повноважень вчинених і запобігання майбутнім порушенням у системі внутрішнього контролю Ліцензіата, а також попередження випадків будь-яких ризиків;

3.2.7. оцінювання розміру, напрямків та розподілів ризиків Ліцензіата, в тому числі, з точки зору складу його активів;

3.2.8. виявлення сфер потенційних збитків для Ліцензіата, сприятливих умов для шахрайства, зловживань і незаконного присвоєння коштів Ліцензіата;

3.2.9. оцінка адекватності політики, процедур та методик управління ризиками професійної діяльності на фондовому ринку;

3.2.10. взаємодія із зовнішніми аудиторами, державними органами контролю та НКЦПФР;

3.2.11. надання наглядовій раді висновків про результати проведеної перевірки і пропозицій щодо поліпшення діючої системи внутрішнього контролю Ліцензіата не рідше, ніж один раз на рік.

4. Принципи діяльності Служби

4.1. Чесність:

4.1.1. посадова особа Служби має виконувати свої службові обов'язки чесно та неупереджено.

4.2. Об'єктивність:

4.2.1. посадова особа Служби має продемонструвати найвищий рівень професійної об'єктивності під час виконання своїх службових обов'язків у процесі збирання, оцінювання і надання інформації про діяльність Ліцензіата. Посадова особа Служби повинна робити зважену оцінку всіх обставин, ставитися до справи неупереджено та не допускати того, щоб особиста упередженість або тиск з боку могли позначитися на об'єктивності його оцінок та висновків;

4.2.2. об'єктивною основою для висновків, рекомендацій посадової особи Служби може бути тільки достатній обсяг інформації, а не упередженість або конфлікт інтересів.

4.3. Конфіденційність:

4.3.1. посадова особа Служби під час виконання своїх службових обов'язків має доступ до інформації щодо діяльності Ліцензіата і зобов'язана дотримуватися її конфіденційності;

4.3.2. посадова особа Служби несе відповідальність за несанкціоноване розголошення конфіденційної інформації та комерційної таємниці і не має права використовувати її у власних інтересах та розкривати її, крім випадків, коли цього вимагає законодавство України.

4.4. Компетентність:

4.4.1. професійна компетентність посадової особи Служби вимагає наявності в неї базових знань у сфері бухгалтерського обліку і фінансів, права, інформаційних технологій, законодавства щодо діяльності Ліцензіата, фінансового, організаційного менеджменту тощо. Посадова особа Служби використовує необхідні знання, навички і досвід роботи під час здійснення внутрішнього аудиту;

4.4.2. посадова особа Служби бере на себе лише ті зобов'язання, для виконання яких вона володіє достатніми професійними знаннями, навичками і практичним досвідом;

4.4.3. посадова особа Служби повинна постійно підвищувати свою професійну кваліфікацію, а також ефективність та якість своєї роботи.

4.5 Незалежність:

4.5.1. полягає у організаційній незалежності від об'єкта перевірки, яка характеризується в значній мірі рівнем підпорядкованості посадової особи Служби. Незалежність є фундаментальним принципом.

5. Статус і роль Служби.

5.1. Статус Служби передбачає:

5.1.1 безпосередню підпорядкованість та підзвітність Уповноваженому органу;

5.1.2. виконання своїх функціональних обов'язків без будь-яких перешкод;

5.1.3. постійну участь посадової особи Служби у розгляді рішень керівництва Ліцензіата з питань аудиторської діяльності, фінансової звітності, управління, організації внутрішнього контролю, стану бухгалтерського обліку.

5.2. Роль Служби полягає в тому, щоб:

5.2.1. забезпечувати контроль за вчасним виявленням, оцінкою і прийняттям заходів щодо мінімізації різноманітних ризиків Ліцензіата;

5.2.2. подавати Уповноваженому органу та керівництву Ліцензіата висновки щодо реального досягнення поставлених цілей, а також пропозиції щодо удосконалення системи внутрішніх організаційних заходів, які необхідно вжити для їх досягнення;

5.2.3. повідомляти Уповноважений орган та керівництво Ліцензіата про порушення та недоліки в діяльності підрозділів та окремих співробітників, розробляти ефективні рішення, направлені на їх усунення;

5.2.4. здійснювати постійний контроль за якістю Ліцензіата.

6. Повноваження (права) та обов'язки Служби

6.1. Служба має право:

6.1.1. на ознайомлення з усією документацією Ліцензіата та здійснення нагляду за діяльністю будь-якого підрозділу Ліцензіата, а також право вимагати письмові пояснення від окремих посадових осіб щодо виявлених недоліків у роботі;

6.1.2. визначати відповідність дій та операцій, що здійснюються співробітниками Ліцензіата, вимогам чинного законодавства України, нормативним актам НКЦПФР, рішенням керівних органів Ліцензіата, які визначають політику та стратегію цього Ліцензіата, процедуру прийняття і реалізацію рішень, організацію обліку та звітності;

6.1.3. перевіряти розрахунково-касові документи, правочини Ліцензіата, фінансову і статистичну звітність, іншу документацію, а у разі необхідності наявність готівки, інших цінностей, які знаходяться в установі;

6.1.4. перевіряти документи, пов'язані із здійсненням фінансового моніторингу;

6.1.5. отримувати в межах своїх повноважень на запит від Ліцензіата до інших організацій або третіх осіб - суб'єктів підприємницької діяльності потрібні відомості та документи, що пов'язані з процесом перевірки;

6.1.6. залучати у разі необхідності співробітників інших структурних підрозділів Ліцензіата для виконання поставлених перед Службою завдань;

6.1.7. мати безперешкодний доступ до підрозділу, що перевіряється, а також у приміщення, що використовуються для зберігання документів, готівки та коштовностей, отримувати інформацію, яка зберігається на магнітних та інших носіях інформації;

6.1.8. з дозволу керівника Ліцензіата знімати копії з одержаних документів, у тому числі копії файлів, копії будь-яких засобів, що зберігаються в локальних обчислювальних мережах і автономних комп'ютерних системах, а також розшифровувати ці записи. Дозвіл видається у письмовій формі у вигляді розпорядження керівника Ліцензіата.

6.1.9. при виявленні грубих порушень чинного законодавства, випадків розкрадань, допущених працівниками Ліцензіата, рекомендувати Уповноваженому органу Ліцензіата прийняти рішення щодо усунення таких осіб від виконання їх службових обов'язків;

6.1.10. при встановленні фактів зловживання службовим становищем керівника Ліцензіата повідомляти про такі випадки Уповноваженому органу.

6.1.1.1 надання рекомендацій з матеріального стимулювання і фінансових та дисциплінарних стягнень.

6.2. **Обов'язки Служби:**

6.2.1. дотримуватись принципів діяльності Служби, визначених цим Положенням, а також бути сумлінними та відповідальними під час виконання своїх завдань та обов'язків;

6.2.2. діяти в рамках діючих нормативно-правових актів;

6.2.3. не брати участь у діях, які дискредитують діяльність Служби, або Ліцензіата;

6.2.4. підтримувати рівень своїх професійних навиків і знань на рівні, достатньому для належного виконання своїх завдань;

6.2.5. відповідати професійним та посадовим вимогам, встановленим цим Положенням;

6.2.6. проводити перевірки з метою здійснення оцінки адекватності та ефективності системи внутрішнього контролю Ліцензіата, її відповідності ступеню потенційного ризику, притаманного різним сферам діяльності Ліцензіата, а також оцінювати його;

6.2.7. забезпечувати організацію постійного контролю за дотриманням співробітниками Ліцензіата встановлених процедур проведення операцій, функцій та повноважень згідно з покладеними на них обов'язками;

6.2.8. проводити розгляд фактів порушень працівниками Ліцензіата чинного законодавства, нормативних актів НКЦПФР та стандартів професійної діяльності, внутрішніх документів, які регулюють діяльність Ліцензіата як юридичної особи;

6.2.9. інформувати виконавчий орган Ліцензіата про недопущення дій, результатом яких може стати порушення чинного законодавства, в тому числі нормативно-правових актів НКЦПФР;

6.2.10. рекомендувати органам управління Ліцензіата приймати рішення щодо забезпечення недопущення дій, результатом яких може стати порушення чинного законодавства, нормативних актів НКЦПФР;

6.2.11. розробляти рекомендації та вказівки щодо усунення виявлених порушень, покращення системи внутрішнього контролю та здійснювати контроль за їх виконанням;

6.2.12. не розголошувати та зберігати інформацію про діяльність Ліцензіата та його клієнтів (контрагентів), яка становить або може становити комерційну таємницю чи конфіденційну інформацію відповідно до вимог чинного законодавства;

6.2.13. забезпечувати схоронність та повернення одержаних від підрозділів Ліцензіата документів на всіх носіях;

6.2.14. забезпечувати повноту документування кожного факту перевірки, оформлювати письмово висновки, де мають бути відображені усі питання, вивчені в ході перевірки, та рекомендації, надані керівництву Ліцензіата;

6.2.15. брати участь у засіданнях органів управління Ліцензіата під час обговорення питань, які прямо або опосередковано стосуються стану бухгалтерського обліку, внутрішнього аудиту (контролю), зовнішнього аудиту, змін у структурі або розвитку цього Ліцензіата;

6.2.16. звітувати за проведені перевірки згідно цього Положення;

6.2.17. вчасно реагувати на попередження НКЦПФР, приводити свою діяльність у відповідність до розпоряджень цього регулятора, винесених в межах його повноважень з контролю за службами внутрішнього аудиту (контролю) професійних учасників фондового ринку відповідно до законодавства України.

6.3. Органи управління Ліцензіата зобов'язані своєчасно реагувати на рекомендації Служби.

7. Обсяги та напрями роботи Служби

7.1. Обсяги роботи Служби зумовлені метою та завданнями її діяльності.

7.2. Основними напрямками роботи Служби є здійснення аудиту щодо дотримання критеріїв та нормативів стосовно:

- ліквідності;
- капіталу та платоспроможності;
- прибутковості;
- якості активів та ризиковості операцій;
- якості систем управління та управлінського персоналу;
- додержання правил надання фінансових послуг.

8. Обов'язки посадової особи Служби із звітування.

8.1. Посадова особа Служби звітує перед Уповноваженим органом Ліцензіата не рідше ніж один раз на рік, але не пізніше кінцевої дати подання фінансової звітності Ліцензіата до НКЦПФР. Служба звітує шляхом надання висновків та пропозицій за результатами поточних перевірок згідно плану перевірок.

8.2. На вимогу Уповноваженого органу Ліцензіата, Служба готує проміжні звіти щодо поточних перевірок, а також інформацію про виконання плану проведення внутрішніх аудиторських перевірок.

9. Координація діяльності з іншими службами Ліцензіата.

9.1. У процесі виконання покладених на Службу завдань та функцій Служба має право взаємодіяти зі всіма структурними підрозділами Ліцензіата.

9.2. Служба отримує від структурних підрозділів у міру потреби:

9.2.1. Від Бухгалтера:

– первинні документи, діючі нормативи і інші відомості, необхідні для проведення перевірок;

– проміжну та річну фінансову звітність, облікові реєстри та іншу облікову інформацію.

9.2.2. Від відділу торгівлі цінними паперами:

– договори з додатками, угоди, акти тощо.

9.2.4. Від депозитарних структурних підрозділів:

– договори з додатками, угоди, акти, розпорядження, документи на відкриття рахунку та ін..

9.2.5. Від інших:

- необхідні для проведення перевірок матеріали.

10. Підзвітність Служби

10.1. Посадова особа Служби підпорядковується Уповноваженому органу та звітує перед ним.

10.2. Служба організаційно не залежить від інших підрозділів.

11. Вимоги до посадових осіб Служби

11.1. Посадова особа Служби не може суміщати свою діяльність з обов'язками працівників, на яких покладаються спеціальні функції, зокрема, відповідального за проведення фінансового моніторингу, контролера.

11.2. Посадовою особою Служби не може бути призначена особа, яка:

11.2.1. визнана винною у вчиненні корисливого злочину із призначенням покарання без позбавлення волі;

11.2.2. має не погашену або не зняту в установленому законодавством порядку судимість за вчинення умисного злочину;

11.2.3. за вироком суду позбавлена права обіймати певні посади та займатись певною діяльністю;

11.2.4. яка є контролером Ліцензіата або членом сім'ї контролера.

11.3. Посадова особа Служби при призначенні на посаду дає письмове зобов'язання про нерозголошення інформації про діяльність Ліцензіата та збереження комерційної таємниці відповідно до вимог чинного законодавства.

11.4. Посадова особа, повинна володіти базовими знаннями у сфері бухгалтерського обліку і фінансів, права, інформаційних технологій, законодавства щодо діяльності Ліцензіата, фінансового, організаційного менеджменту тощо, та мати досвід роботи для виконання своїх функціональних обов'язків відповідно до вимог даного Положення.

12. Проведення внутрішнього аудиту (контролю) та оформлення результатів перевірки

12.1. Внутрішній аудит (контроль) Ліцензіата здійснюється Службою у формі перевірок фінансово-господарської діяльності відповідно до завдань та функцій Служби.

12.2. Проведення перевірки діяльності Ліцензіата здійснюється посадовою особою Служби не рідше ніж один раз на рік, але не пізніше кінцевої дати подання річної фінансової звітності Ліцензіата до НКЦПФР. Перевірки можуть бути здійснені за окремими дорученнями Уповноваженого органу.

12.3. При проведенні внутрішнього аудиту (контролю) структурних підрозділів Ліцензіата передбачаються такі етапи перевірки:

12.4 отримання повної інформації про структурний підрозділ, що перевіряється;

12.5 проведення перевірки отриманої інформації на суттєвість, оцінка ризику за операціями, що допомагає визначитись, яку фінансову звітність необхідно проаналізувати, який розмір вибірки використати і які види аналітичних процедур провести;

12.6. здійснення документального підтвердження виконання всіх процедур проведення внутрішнього аудиту (контролю) шляхом підготовки документації аудиторської перевірки;

12.7. складання посадовою особою Служби висновків та пропозицій щодо результатів перевірки відповідних структурних підрозділів Ліцензіата.

12.8. Висновок складається і підписується посадовою особою Служби, яка проводила перевірку.

12.9. У висновку викладаються недоліки та порушення, що характеризують проведення відповідних фінансових операцій, викладаються причини.